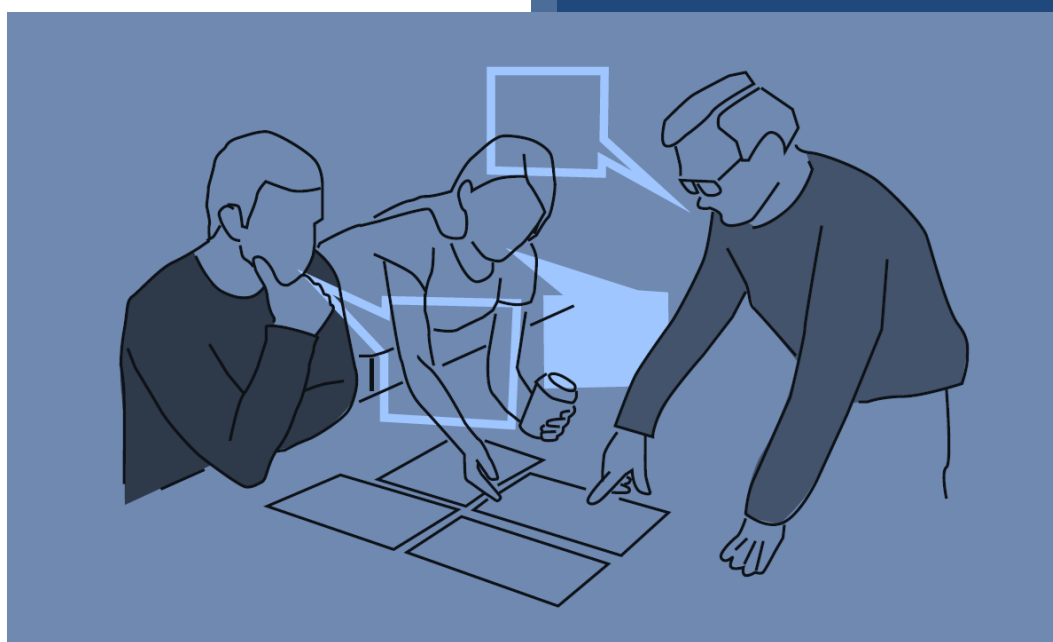

RAPORT

WBO'19. Ewaluacja

Konsultacje edycji 2019 Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego

WROCŁAW
ROZMAWIA

SPIS TREŚCI

1 O KONSULTACJACH	3
2 SPOTKANIE KONSULTACYJNE.....	6
a) Głosowanie	6
b) Głosowanie mieszkanek i mieszkańców Wrocławia poniżej 18 roku życia.....	10
c) Liderzy.....	14
d) Podział kwoty.....	17
e) Uwagi ogólne	22
3 FORMULARZ OPINII.....	23
4 PODSUMOWANIE.....	26
5 ZAŁĄCZNIK	27

1 | O KONSULTACJACH

Wrocławski Budżet Obywatelski na stałe wpisał się w kalendarz miejskich wydarzeń. Ważnym elementem tego procesu jest ewaluacja. W przypadku WBO ewaluacja jest elementem szczególnie ważnym – pozwala przyjrzeć się całemu procesowi z pewnej perspektywy, dostrzec zmiany i ich konsekwencje. WBO to przecież nie tylko wnioski i inwestycje, ale również proces edukacyjny. Ważną funkcją budżetu obywatelskiego jest “uczenie się miasta” oraz rozwój lokalnego społeczeństwa obywatelskiego.

Realizowane konsultacje dotyczyły ewaluacji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego 2019. Była to szczególna edycja. W styczniu 2018 r. weszły w życie zmiany w ustawie o samorządzie gminnym. Zobligowały one nas do przyjęcia przez Radę Miejską Wrocławia uchwały dostosowującej WBO do wymagań ustawowych. Edycja 2019 była pierwszą, podczas której można było zaobserwować konsekwencje tych zmian. I to właśnie one stały się przedmiotem dyskusji niniejszych konsultacji. W szczególności skoncentrowano się na:

- sposobie głosowania;
- głosowaniu mieszkanek i mieszkańców poniżej 18 roku życia (co było nowością w stosunku do poprzednich edycji);
- podziale kwoty;
- wsparciu liderów.

Konsultacje były realizowane dwutorowo dwóch formach. Uwagi i komentarze były zbierane poprzez formularz elektroniczny. Dodatkowo 16 listopada zorganizowane zostało spotkanie warsztatowe, które pozwoliło bliżej przyjrzeć się zgłaszanym problemom i przedyskutować je. Uzyskane opinie posłużą do poprawy istniejących zasad, dzięki czemu będą mogły być wdrożone już od edycji 2020. Część zmian wymaga jednak podjęcia uchwały przez Radę Miejską Wrocławia i będzie możliwa do wprowadzenia dopiero od 2021 roku.

TERMIN KONSULTACJI

30 października – 20 listopada 2019 r.

PRZEDMIOT KONSULTACJI

Wrocławski Budżet Obywatelski 2019

ZAKRES KONSULTACJI

Zbierane były opinie dotyczące funkcjonowania Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego w 2019 roku, czyli po zmianach na poziomie ustawy o samorządzie gminnym. Zbierano rekomendacje:

- do wprowadzenia od edycji 2020 (niewymagające zmian w Uchwale w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego);
- do wprowadzenia od edycji 2021 (wymagające zmian w ww. Uchwale).

STAN AKTUALNY ZAKRESU KONSULTACJI

Wrocławski Budżet Obywatelski jest realizowany w oparciu o następujące przepisy:

- art. 5a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych;
- Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia z 13.09.2018 r. LXII/1440/18
- Zasady Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego podane na stronie www.wroclaw.pl/wbo

CEL KONSULTACJI

Poznanie opinii mieszkank i mieszkańców na temat zasad Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego obowiązujących w roku 2019 oraz wypracowanie rekomendacji do zasad obowiązujących w edycji 2020 i 2021.

EFEKT KONSULTACJI

Raport z konsultacji zawierający wytyczne do zmian zasad Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego oraz ewentualnie do uchwały Rady Miejskiej.

ADRESACI KONSULTACJI

Mieszkanek i mieszkańcy Wrocławia, w tym liderki i liderzy WBO.

KANAŁY DOTARCIA DO ADRESATÓW KONSULTACJI

1) Informacje umieszczone na stronach:

- www.bip.um.wroc.pl/
- www.wroclaw.pl/rozmawia
- <http://www.sektor3.wroclaw.pl/aktualnosc>

2) Informacje na portalach społecznościowych:

- Wrocławskie Forum Osiedlowe
- Wrocław Rozmawia
- Wrocławski Budżet Obywatelski
- FEPS,
- Stowarzyszenie Żółty Parasol
- strony Centrów Aktywności Lokalnej we Wrocławiu
- otwarte grupy zrzeszające wrocławskich radnych osiedlowych i NGO

3) Plakaty rozwieszone w centrum miasta, dostarczone do obiektów użyteczności publicznej, bibliotek, centrów aktywności lokalnej i ośrodków kultury we Wrocławiu (150 sztuk);

4) Zaproszenia i plakaty skierowane do samorządów osiedlowych;

5) Zaproszenia elektroniczne skierowane do liderów WBO 2019;

6) Plansza w Barbarze, siedzibie Strefy Kultury Wrocław.

FORMY KONSULTACJI

FORMULARZ OPINII | otwarty od 30.10 do 13.11 | dostępny na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/wbo19-ewaluacja

SPOTKANIE KONSULTACYJNE | 16.11.2019 r., godz. 10.00–14.00 | Hotel Tumski, Wyspa Słodowa 10 (Barka Tumska)

2 | SPOTKANIE KONSULTACYJNE

Spotkanie odbyło się 16 listopada 2019 i wzięło w nim udział ok. 20 osób. Scenariusz spotkania zakładał część wprowadzającą, podczas której przedstawiono założenia spotkania oraz ramy prawne, w których możliwe są zmiany we Wrocławskim Budżecie Obywatelskim. Następnie dyskutowano nad następującymi szczegółowymi tematami:

- Głosowanie: Głosy papierowe a elektroniczne. Jak zachęcać niegłosujących dotychczas?
- Głosowanie nieletnich (do 18 roku życia)
- Liderzy: Jak pozyskiwać nowych? Jak wspierać przed, w trakcie i po głosowaniu?
- Podział kwoty 25 mln na projekty osiedlowe (9 mln) i ponadosiedlowe (16 mln) – czy należy go utrzymać?

W trakcie dyskusji odnoszono się do opinii zgłoszonych poprzez formularz i je komentowano. Uczestnicy ponadto mieli również możliwość zgłoszenia uwag ogólnych dotyczących całego procesu.

a) Głosowanie

Wątek ten dotyczył samego sposobu głosowania: czy jest ono dostępne, co należy zrobić, by zachęcić mieszkańców do oddawania głosów, w jaki sposób promować WBO. Rozważana była również kwestia głosowania tradycyjnego (papierowego), które w edycji 2019 przyniosło bardzo mało głosów.

Poniższe zestawienie zawiera wykaz zgłoszonych problemów, ich przyczyn oraz postulowanych rekomendacji.

L.p.	Problem	Rekomendacja	Odpowiedź Urzędu Miejskiego Wrocławia
1	Mało głosów oddanych przez seniorów – spadek o 14% w stosunku do zeszłego roku. <ul style="list-style-type: none">• Za mało punktów, gdzie można było oddać głos na formularzu papierowym (4 na całe miasto).• Seniorzy obawiają się podać dane osobowe,	Możliwość drukowania kart papierowych. Uruchomienie punktów wydawania kart papierowych w bibliotekach, CAL-ach i Radach Osiedli. Jeśli nie mogą to być karty drukowane samodzielnie, to powinna być dostarczona określona	Możliwość drukowania kart papierowych. Uruchomienie punktów wydawania kart papierowych w bibliotekach, CAL-ach i Radach Osiedli. Rekomendacje odrzucone ze względów prawnych. Ustawa o samorządzie

	<p>np. PESEL. W tym momencie nawet propozycja pomocy w oddaniu głosu online nie przekłada się na głosy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Seniorzy nie zawsze mają możliwość odebrania i podania kodu SMS. Nie wszyscy mają telefon komórkowy. 	<p>liczba kart ścisłego zarachowania i urna do głosowania do każdego punktu.</p>	<p>gminnym nakładem na Gminy obowiązek przeprowadzenia równego i bezpośredniego głosowania mieszkańców. W praktyce oznacza to obowiązek identyfikowania każdego głosującego, co powinien czynić urzędnik oraz uczynienie z kart druków ścisłego zarachowania, co z kolei uniemożliwia swobodne drukowanie kart.</p> <p>Jeśli nie mogą to być karty drukowane samodzielnie, to powinna być dostarczona określona liczba kart ścisłego zarachowania i urna do głosowania do każdego punktu.</p> <p>Rekomendacja przyjęta. Od edycji WBO 2019 taka właśnie procedura została wdrożona i będzie utrzymana. Karty są dostarczane do punktów zorganizowanych w COMach.</p>
2	<p>Bardzo mało głosów oddanych na kartach papierowych – 32 głosy. Jest to spowodowane zbyt małą liczbą punktów do głosowania.</p>	<p>Tworzenie większej liczby punktów, gdzie będzie można oddać głos na karcie papierowej.</p>	<p>Rekomendacja odrzucona. Ustawa o samorządzie gminnym nakłada obecnie obowiązek przeprowadzenia równego i bezpośredniego głosowania mieszkańców. W praktyce oznacza to obowiązek identyfikowania każdego</p>

			<p>głosującego, co powinien czynić urzędnik.</p> <p>Konieczność każdorazowej identyfikacji głosującego przez urzędnika powoduje, że nie ma możliwości zorganizowania głosowania papierowego w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej, jednak zostały zorganizowane tam w zamian punkty głosowania elektronicznego.</p>
3	<p>Mała dostępność głosowania online dla osób, które nie mają Internetu w domu.</p>	<p>Tworzenie większej liczby punktów, gdzie będzie można oddać głos online i skorzystać z pomocy asystenta.</p> <p>Rekomendacja, aby Rady Osiedli i CAL-e w trakcie głosowania uruchamiały takie punkty.</p>	<p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>Wprowadzenie drogi elektronicznej można głosować wszędzie, gdzie jest komputer z dostępem do Internetu, jednak w 2020 roku UMW podejmie starania, aby utworzyć punkty głosowania elektronicznego w bibliotekach i CAL-ach. Dodatkowo o organizację punktów głosowania elektronicznego zostaną poproszone Rady Osiedli.</p>
4	<p>Mieszkańcy wciąż za mało wiedzą o WBO.</p>	<p>Zwiększyć zakres lub zmienić formę promocji. Dotrzeć z informacją do szerszego grona mieszkańców.</p> <p>Rekomenduje się, aby powrócić do pomysłu autobusu WBO, który będzie równocześnie mobilnym punktem do głosowania oraz formą promocji.</p>	<p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>UMW zintensyfikuje akcję promocyjną</p>

5	<p>Zniechęcenie mieszkańców do głosowania. Rezygnacja z głosowania w trakcie rozpoczętej procedury.</p> <p>Przyczyną tego jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zbyt duża liczba projektów, trudno się zorientować, na co chcemy zagłosować. ● Brak jasnych informacji o nowych zasadach głosowania. ● Zasady zmieniające się w każdej edycji. 	<p>Ograniczenie liczby projektów.</p> <p>Unikanie zmieniania zasad w każdej edycji, a jeśli już zachodzi taka potrzeba, to informacja o zmianach powinna być podana z wyprzedzeniem i poparta rzetelną kampanią informacyjną.</p>	<p>Ograniczenie liczby projektów.</p> <p>Rekomendacja odrzucona. Nie ma prawnej możliwości ograniczenia liczby projektów.</p> <p>Unikanie zmieniania zasad w każdej edycji, a jeśli już zachodzi taka potrzeba, to informacja o zmianach powinna być podana z wyprzedzeniem i poparta rzetelną kampanią informacyjną.</p> <p>Rekomendacja przyjęta. W 2020 r. zmian zasad nie będzie, a zasady zostaną ogłoszone wcześniej.</p>
6	<p>Duża liczba głosów straconych w wyniku oddania głosu nieważnego lub napotkania problemów technicznych w trakcie głosowania.</p>	<p>Uproszczenie techniczne sposobu głosowania. Zmiana wersji reCAPTCH na nowszą, prostszą.</p> <p>Rezygnacja z weryfikacji za pomocą reCAPTCH, skoro i tak musimy przepisać kod SMS, który przychodzi na inne urządzenie. Samo to jest weryfikacją, że robi to człowiek.</p> <p>Zwiększyć liczbę kodów przypadających na jeden numer telefonu np. do 5.</p>	<p>Problemy techniczne w trakcie głosowania online. Zbyt skomplikowana wersja reCAPTCH zakładająca klikanie w obrazki wydłuża procedurę oddania głosu, generuje pomyłki.</p> <p>Rekomendacja odrzucona. ReCAPTCH jest koniecznym narzędziem zabezpieczającym przed głosowaniem tzw. botów.</p> <p>Za mała liczba kodów SMS na jeden numer telefonu.</p> <p>Rekomendacja przyjęta. Jako pilotaż w 2020 r.</p>

			dostępnych będzie 5 SMSów. Zmiana ta będzie podlegała ewaluacji.
7	Lider nie widzi, jak przebiega głosowanie.	Silna rekomendacja za tym, aby pozostawić ten stan rzeczy. Sytuacja, gdy lider widzi przyrost głosów w trakcie głosowania jeszcze bardziej zniechęci liderów mniej doświadczonych, którzy nie będą mieli dużych możliwości mobilizacji mieszkańców i zbierania głosów.	Rekomendacja przyjęta.

b) Głosowanie mieszkank i mieszkańców Wrocławia poniżej 18 roku życia

Głosowanie bez limitu wieku odbyło się we Wrocławiu po raz pierwszy w regularnej edycji WBO. Ze względu na nowo powstały charakter tej sytuacji, nie można odnieść się do wieloletnich doświadczeń, jak dzieje się to w przypadku innych elementów WBO. Głosowanie przez dzieci jest z jednej strony odbierane pozytywnie – jako potencjał do wykorzystania. W praktyce jednak część głosów oddawana była „za dzieci” zamiast przez nie same – wynika to zarówno ze zgłoszonych uwag, jak i z interpretacji danych. We Wrocławskim Budżecie Obywatelskim w roku 2019 głosowało 15 241 mieszkańców poniżej 18 roku życia. 3805 głosów oddały dzieci w wieku 0–3, 8389 głosów dzieci w wieku 4–12, a 3047 młodzież w wieku 13–18 lat.

Proces ten wesprzeć można poprzez organizację warsztatów z zakresu głosowania w WBO w szkołach, informowanie rodziców i młodzieży o tej możliwości (promocja na stronie www miasta, w szkołach).

Poniższe zestawienie zawiera wykaz zgłoszonych problemów, ich przyczyn oraz postulowanych rekomendacji.

L.p.	Problem	Rekomendacja	Odpowiedź Urzędu Miejskiego Wrocławia
1	Głosowanie za dzieci: Ze względu na wiele głosów oddanych przez dzieci poniżej 3 roku życia można wnioskować o oddaniu	Uczestnicy zgłosili pomysł wprowadzenia pewnej dolnej granicy wieku dla głosowania, jednak finalnie uznano, że nie ma	Rekomendacja odrzucona. Ustawa o samorządzie gminnym mówi wprost, że w konsultacjach z

	<p>głosów przez rodziców za dzieci; doświadczenia uczestników spotkania ewaluacyjnego wskazywały również na to zjawisko. Głosowanie za dzieci jest również problemem etycznym, może być ujmowane jako pewnego rodzaju fałszowanie wyborów.</p>	<p>sprawiedliwego kryterium – dojrzałość zależy od dziecka, a formuła głosowania i tak finalnie od rodzica. Rodzina głosuje według swoich potrzeb.</p>	<p>mieszkańcami (m.in. w WBO) może wziąć udział każdy mieszkaniec gminy, niezależnie od wieku.</p>
2	<p>Brak świadomości rodziców o potencjale głosowania z dziećmi. Rodzice mogą głosować za dzieci odruchowo, ponieważ nie dostali informacji o tym, że jest to okazja do edukacji obywatelskiej.</p>	<p>Rekomendowana jest szersza informacja o możliwości głosowania przez dzieci oraz instrukcja dla rodziców, jak twórczo można takie wspólne głosowanie z dzieckiem przeprowadzić.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● WBO to praca przez cały rok ● można przeprowadzić warsztaty dla rodziców, jak głosować z dzieckiem w WBO ● podjęto również kwestię rozszerzenia formularza o zgodę rodzica, co mogłoby zatrzymać osoby dorosłe przed głosowaniem za dziecko. Można też stworzyć dwa osobne formularze – dla dzieci i dorosłych. Uczestnicy ewaluacji stwierdzili jednak, że może to zbyt skomplikować głosowanie i 	<p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>Akcja promocyjna będzie uwzględniać rodziców i dzieci.</p>

		zniechęcić niektórych mieszkańców do wzięcia w nim udziału.	
3	Brak współpracy ze szkołami. Współpraca ze szkołami pomaga w promowaniu projektów WBO, nie tylko w związku z możliwością głosowania przez dzieci, ale również jest kanałem dotarcia do rodziców. Z doświadczeń jednej z uczestniczek wynika, że samorządy uczniowskie włączają się w promowanie projektów i są zainteresowane tym zagadnieniem. Dodatkowym kanałem komunikacji z rodzicami może być również dziennik elektroniczny Librus.	W projekty WBO można włączać samorządy uczniowskie.	Rekomendacja co do zasady przyjęta. Analizujemy obecnie możliwość przeprowadzenia takiej akcji.
4	Edukacja obywatelska w szkołach	Głosowanie przez młodzież w WBO można wykorzystać jako formę edukacji obywatelskiej, np. poprzez projekt miejski realizowany we współpracy urzędników (m.in. Departament Edukacji) z aktywistami i przedstawicielami NGO. Dzieci powinny wypowiadać się w sprawach, które ich dotyczą. Należy promować postawę otwartości na głos dziecka wśród nauczycieli i rodziców.	Rekomendacja przyjęta
5	Niepełnoletni liderzy:	Należy nadal wspierać	Rekomendacja przyjęta.

	<p>Według wiedzy urzędników, w roku 2019 dwoje Liderów projektów było niepełnoletnich. Młodzi mieszkańcy wspierali też realizację innych projektów jako wolontariusze (np. na Maślicach), a ich wkład był bardzo cenny.</p>	<p>zaangażowanie dzieci i młodzieży w WBO na różnych szczeblach. Na młodzież i dzieci można patrzeć szerzej – nie głosują tylko na place zabaw.</p>	
6	<p>Promocja projektów WBO oraz głosowania przez niepełnoletnich mieszkańców.</p>	<p>Niektórzy mieszkańcy sprzeciwiają się promocji wszelkich projektów WBO w szkołach, jednak dla wielu jest to bardzo dobry kanał promowania całej idei WBO i informowania o projektach. Promowanie głosowania przez osoby niepełnoletnie może odbywać się poprzez broszury informacyjne lub stronę www miasta.</p>	<p>Rekomendacja przyjęta.</p>
7	<p>Formy głosowania</p>	<p>Pojawił się pomysł głosowania przez młodzież w młodzieżowym budżecie obywatelskim (jako osobny projekt, realizowany np. w Warszawie). Pojawiło się również zgłoszenie, że analogicznie seniorzy mogliby mieć własny obywatelski fundusz seniorów.</p>	<p>Rekomendacja odrzucona.</p> <p>Brak możliwości prawnej dokonania takiego podziału.</p> <p>Młodzież oraz seniorzy mogą być liderami na zadach ogólnych. Ich aktywizacji służy natomiast program Mikrogranty.</p>

c) Liderzy

Wątek ten poświęcony był liderom, czyli osobom odpowiedzialnym za przygotowanie i promowanie projektów. Zależało nam na przeanalizowaniu sytuacji lidera przed zgłoszeniem, podczas weryfikacji i po głosowaniu – na każdym z tych etapów ujawniają się różne jego potrzeby.

Zgłaszane problemy:

- osiedla senioralne mają problemy z WBO pod względem zgłoszeń (formularz zgłoszeniowy) i głosowania internetowego;
- małe osiedla są wykluczane z WBO pod względem możliwości wygrania projektu osiedlowego;
- liderom seniorom ciężko przebić się z projektami wśród projektów dla dzieci/młodzieży oraz zieleni;
- czasami Rady Osiedli nie pomagają liderom (są RO, które nie angażują się w żaden sposób w WBO), ale dla dobra osiedla powinny się mocniej zaangażować we wsparcie projektów WBO na osiedlu czy służących osiedlu, np. projekty zlokalizowane na granicy osiedli;
- na wielu osiedlach jest po kilka projektów i RO ma trudność, które promować;
- podzielone głosy dotyczące finansowego wsparcia promocji przez RO projektów zgłoszonych do WBO na osiedlu;
- rekomendacje RO (mogą one opiniować projekty) niewiele zmieniają i potrzebne są laboratoria obywatelskie;
- WBO przestało angażować mieszkańców i stało się plebiscytem dla sprawnie działających i dobrze zorganizowanych grup specjalizujących się w wygrywaniu WBO. Nowemu liderowi bez wsparcia takich grup trudno zaistnieć w WBO;
- nie wzrósł budżet WBO i jest sporo niezadowolonych liderów, gdyż zbyt mało projektów wygrało. To nie działa mobilizująco;
- nie wszyscy mają dostęp do Internetu lub sprawnie się po nim poruszają – brak analogowej rzetelnej informacji dla liderów;
- prezydent oraz władze Wrocławia nie są obecne w procesie WBO – brak obecności w dyskusji o WBO oraz brak odpowiedzi na list liderów. Utworzony regulamin, który obecnie obowiązuje, został utworzony wbrew konsultacjom społecznym. Tym niemniej podczas konsultacji społecznych nie było konsensusu co do podziału na rejony – jakie one mają mieć granice;
- dyskutowana bez poparcia była kwestia czy liderzy powinni otrzymywać dietę za zaangażowanie w realizację projektu.

Skutki zgłaszanych problemów są następujące:

- projektów jest mniej, ale mogą być dobrej jakości;
- za 20 nowymi projektami stoi 10 nowych liderów, ale czy są to nowi liderzy czy tylko inne osoby z istniejących grup osiedlowych/projektowych to trudno stwierdzić;
- są osiedla/grupy/liderzy, którzy wygrywają rok do roku, Rady Osiedli wspierają liderów i znają potrzeby mieszkańców, wiedzą, jakie inwestycje potrzebne są na osiedlu;

- WBO wspierają także lokalne stowarzyszenia czy grupy nieformalne.

Powyższe komentarze posłużyły do stworzenia listy następujących rekomendacji:

L.p.	Rekomendacja	Odpowiedź Urzędu Miejskiego Wrocławia
1	Laboratorium obywatelskie na osiedlach, gdzie jest najczęściej konkurujących ze sobą projektów lub gdzie nie ma wygrywających projektów.	<p>Rekomendacja odrzucona.</p> <p>Laboratoria obywatelskie na osiedlach, na których nie ma projektów WBO były już prowadzone, ale nie dały realnego efektu w postaci wygranych projektów.</p>
2	Aktualizowana instrukcja obsługi WBO od pomysłu do realizacji z dobrymi praktykami.	<p>Rekomendacja przyjęta.</p>
3	Sukces projektu WBO to nie tylko wygrany projekt, ale także to, co wokół niego się dzieje, np. wydarzenia towarzyszące, integracja i aktywizacja mieszkańców, budowanie wspólnoty osiedlowej itp.	<p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>Animowanie infrastruktury WBO odbywa się także poprzez program Mikrogranty. Projekty, które zakładają jej wykorzystanie dostają dodatkowe punkty.</p>
4	W zarządzie/zarządzaniu/odpowiedzialności WBO powinien być ktoś, kto decyduje o budżecie. Wyceny dotyczące WBO powinny być dokładniejsze.	<p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>Wyceny projektów są dokonywane przez jednostki merytorycznie zajmujące się daną tematyką i są przygotowywane w oparciu o ceny podobnych inwestycji realizowanych przez Gminę. Jednocześnie należy pamiętać, że są to jedynie szacunkowe wyceny, a przygotowywanie dokumentacji projektowej i faktyczne przetargi są przeprowadzane w kolejnych</p>

		latach, kiedy ceny są już niekiedy wyższe.
5	Potrzebne jest zwiększenie środków, gdyż budżet na WBO jest za mały.	Rekomendacja przyjęta. Obecnie analizowana jest możliwość zwiększenia kwoty WBO w 2021 r., jednak ostateczna decyzja w tej kwestii leży w kompetencji Rady Miejskiej Wrocławia.
6	Analizowanie WBO jako całego procesu może wesprzeć liderów i pomóc im w podejmowaniu decyzji o liczbie, rodzaju czy zakresie zgłaszanych projektów.	Rekomendacja przyjęta.
7	Trzeba podnieść budżet WBO tak, by każde osiedle miało kwotę gwarantowaną – więcej osób wygrywa, angażuje się.	Rekomendacja odrzucona. Każde osiedle ma gwarantowaną kwotę na inwestycje w ramach Funduszu Osiedlowego, który z założenia ma się z WBO uzupełniać.
8	Szkolenie dla RO – jak wspierać WBO. Dałoby to mieszkańcom możliwość naciskania na RO, by zwiększyły zaangażowanie w cały proces	Rekomendacja przyjęta.
9	Komunikat z UM Wrocławia, że RO mogą wspierać WBO na swoim osiedlu.	Rekomendacja przyjęta.
10	Każda RO powinna informować i zapraszać do współpracy przy WBO.	Wyjaśnienie. Jest to kompetencja Rad Osiedli.
11	Dofinansowywanie projektów, które zwyciężyły w WBO, a kwota wynikająca z przetargu nie pozwala na realizację inwestycji.	Wyjaśnienie. Zagadnienie wymaga głębszych analiz.
12	Lider musi szukać sojuszy i dyskutować z liderami na danym osiedlu, rejonie Wrocławia, by zgłaszać optymalną (tyle, ile mieszkańców może oddać głosów)	Wyjaśnienie. Rekomendacja poza

	liczbę projektów. Wtedy zwiększa się szansa na wygraną i zmniejsza się czasami niepotrzebna konkurencja, która nie służy żadnej ze stron, bo żaden projekt nie wygrywa.	kompetencjami UMW.
13	Liderom pomoże zwiększenie budżetu WBO oraz systemowe rozwiązania płynące z UM Wrocławia. Dotyczą one inicjowania finansowania projektów, które w WBO są etapowane. Jeżeli wygrywa etap pierwszy czy drugi, to kolejne powinny być realizowane automatycznie przez daną jednostkę miejską z uwagi na poparcie społeczne tego typu inicjatywy.	Wyjaśnienie. Obecnie analizowana jest możliwość zwiększenia kwoty WBO w 2021 r., jednak ostateczna decyzja w tej kwestii leży w kompetencji Rady Miejskiej Wrocławia.
14	Przedstawienie idealnego modelu/modeli wsparcia WBO przez Rady Osiedla na podstawie dobrych praktyk z poprzednich edycji WBO.	Rekomendacja przyjęta.

d) Podział kwoty

Jedną z bardziej kontrowersyjnych kwestii okazała się sprawa podziału budżetu na poszczególne progi, a szczególnie likwidacja rejonizacji projektów.

Podczas spotkania zgłoszono następujące problemy i rekomendacje.

L.p.	PROBLEM	REKOMENDACJA	Odpowiedź Urzędu Miejskiego Wrocławia
1	Zbyt mała kwota przeznaczana na WBO. Niezmieniana od lat sporo utraciła z „siły nabywczej”.	Zwiększyć kwotę przeznaczaną na WBO	Rekomendacja przyjęta. Obecnie analizowana jest możliwość zwiększenia kwoty WBO w 2021 r., jednak ostateczna decyzja w tej kwestii leży w kompetencji Rady Miejskiej Wrocławia.
2	Rozważenie powrotu do rejonów.	<ul style="list-style-type: none"> Kwestia uznana za trudną. Wymagałaby (ze względów ustawowych) dość karkołomnych podziałów na rejon o w miarę równej liczbie ludności, np. 	Wyjaśnienie. Gwarantowana kwota na inwestycje została przyznana dla każdego osiedla w ramach

		<p>tworzenia rejonów z terenów do siebie nieprzylegających czy przypadków zlepku wielu małych Osiedli obok rejonu złożonego z jednego dużego Osiedla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odmowę powrotu do rejonów urząd musi dobrze komunikować: wyjaśnić, odwołać się do ustawy, ale jednocześnie stosować prosty i zrozumiały język. • Propozycja równych kwot gwarantowanych dla każdego Osiedla. 	<p>Funduszu Osiedlowego. Ustawa o samorządzie gminnym nakłada na gminy obowiązek przeprowadzenia równego i bezpośredniego głosowania. Równość ma aspekt formalny (każdy mieszkaniec ma taką samą liczbę głosów) i materialny ("siła głosu" mierzona w tym przypadku jego wartością w złotych). Jednocześnie ustawa pozwala na "rejonizację" wyłącznie w oparciu o jednostki pomocnicze Gminy jakimi we Wrocławiu są osiedla. Oznacza to w praktyce, że aby dokonać rejonizacji przy spełnieniu wymagań ustawowych, każdy rejon musiałby mieć taką samą liczbę mieszkańców, co biorąc pod uwagę wyniki zeszłorocznych konsultacji społecznych jest w praktyce niewykonalne.</p>
3	<p>Zbyt silna pozycja „liderskiego monopolu” (ugruntowanych grup seryjnie wygrywających w WBO), brak wiary w możliwość zwycięstwa z tak silnym konkurentem.</p>	<p>Wspieranie nowych liderów: stworzenie lepszych poradników itp.</p>	<p>Rekomendacja przyjęta.</p>

4	Brak sojuszy obecnych w poprzednich latach.	<ul style="list-style-type: none"> • Umożliwić głosowanie na większą liczbę projektów (np. przy obecnych progach kwotowych 2+2) – uczestnicy konsultacji dostrzegają tu jednak również zagrożenie w postaci kumulacji zwycięstw projektów silnych liderów. • Promować działania jednoczące, wspierać dialog pomiędzy liderami oraz silnie komunikować te działania. 	<p>Promować działania jednoczące, wspierać dialog pomiędzy liderami oraz silnie komunikować te działania.</p> <p>Rekomendacja przyjęta.</p> <p>Umożliwić głosowanie na większą liczbę projektów (np. przy obecnych progach kwotowych 2+2) – uczestnicy konsultacji dostrzegają tu jednak również zagrożenie w postaci kumulacji zwycięstw projektów silnych liderów.</p> <p>Rekomendacja odrzucona.</p> <p>Zwiększenie liczby projektów, na które można głosować faworyzowałoby duże osiedla.</p>
5	W tej edycji przypadły projekty rzeczywiście ogólnomiejskie – wyparty je projekty o charakterze lokalnym o wysokich kosztach realizacji niemieszczące się w niższym proggu.	Umożliwić głosowanie na dwa projekty ponadosiedlowe – możliwe, że mieszkańcy wybiorą jeden z myślą o własnej okolicy, ale drugi, mając na uwadze potrzeby całego miasta.	<p>Rekomendacja odrzucona.</p> <p>Zwiększenie liczby projektów, na które można głosować faworyzowałoby duże osiedla.</p>
6	Zbyt mała liczba zwycięskich projektów po przesunięciu	<p>Propozycje zmiany podziału kwoty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • więcej na zadania rejonowe 	<p>Wyjaśnienie.</p> <p>Rekomendacja</p>

	akcentów na projekty ponadosiedlowe.	osiedlowe; <ul style="list-style-type: none"> wyrównać podział; pozostać przy obecnym podziale. 	pozostawienia obecnego podziału środków przyjęta.
7	Zmienność zasad utrudnia współpracę, budowanie nawet lokalnych sojuszy, zawierania długofalowych ustaleń.	Nie wprowadzać rewolucyjnych zmian co edycję.	Rekomendacja przyjęta.
8	Osiedla „grają na siebie”, nie patrząc na globalne potrzeby miasta.	Promować najbardziej spektakularne projekty o charakterze ogólnomiejskim.	Rekomendacja odrzucona. UMW nie może promować wybranych projektów
9	„Nadużycia” w opisach projektów: <ul style="list-style-type: none"> mylne formułowanie tytułów i opisów projektów; zmienianie zakresu i charakteru niektórych inwestycji na etapie wykonawczym; „naciąganie” zakresu (przedstawianie projektu o charakterze miejscowym jako ważnej inwestycji ogólnomiejskiej); etapowanie zadań, które powinny być 	<ul style="list-style-type: none"> Większy nadzór ze strony urzędu nad treścią opisów i tytułów. Ścisłe przestrzeganie podczas weryfikacji właściwej przynależności do zakresu (nie tylko kwota, ale faktycznie zasięg oddziaływania). Rezygnacja z etapowania (większość uczestników warsztatów była przeciwna). Organizowanie konsultacji społecznych przed realizacją zwycięskich projektów (nie tylko zadanie lidera). 	Organizowanie konsultacji społecznych przed realizacją zwycięskich projektów (nie tylko zadanie lidera). Rekomendacja częściowo przyjęta. Projekty o dużym zakresie, w ramach których wykonuje się koncepcję dla całości terenu są i będą konsultowane. Należy jednak pamiętać, że cały proces WBO to szczególnie forma konsultacji (zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym); poza tym konsultowanie każdego projektu skierowanego

	niepodzielne (mieszkańcy spodziewają się spektakularnego efektu, a potem są rozczarowani).		<p>do realizacji znacznie wydłuża czas jego realizacji – trudno będzie zmieścić się w ciągu 1 roku.</p> <p>Większy nadzór ze strony urzędu nad treścią opisów i tytułów. Ścisłe przestrzeganie podczas weryfikacji właściwej przynależności do zakresu (nie tylko kwota, ale faktycznie zasięg oddziaływania).</p> <p>Rekomendacja częściowo przyjęta.</p> <p>Nadzór nad treścią projektu – nazwą, opisem, załącznikami, sprawuje przede wszystkim lider projektu i WSS nie chce w nie ingerować ponad konieczne minimum. Ale jeżeli w jakimś przypadku opis jest zupełnie mylący to oczywiście sugeruje się jego poprawę.</p>
10	Legitymizacja – stosunkowo wąska grupa może narzucić swoją koncepcję pomimo sprzeciwu większości danej społeczności.	Umożliwić głosowanie przeciw danemu projektowi.	<p>Rekomendacja odrzucona.</p> <p>Ustawa o samorządzie gminnym nie pozwala na głosowanie przeciw.</p>
11	Realizacja nietrafionych inwestycji, np.	Wprowadzić jakiś rodzaj odpowiedzialności lidera za składane projekty.	<p>Rekomendacja odrzucona.</p>

	niewykorzystywanych boisk.		Nie ma takiej możliwości prawnej.
12	Niska wiarygodność urzędu w oczach liderów po zeszłorocznych konsultacjach.	Poprawić poziom komunikacji: <ul style="list-style-type: none"> • Ogłosić listę zmian z odpowiednim wyprzedzeniem (nie na kilka dni przed startem kolejnej edycji). • Wyjaśnić, dlaczego nie wzięto pod uwagę odrzuconych postulatów. 	Rekomendacja przyjęta.

e) Uwagi ogólne

Uczestnicy spotkania mieli również możliwość pozostawienia uwag ogólnych. Przy wejściu na salę zawieszony był arkusz papieru, na którym uczestnicy mogli dokończyć zdanie. Poniżej wykaz zgłoszonych propozycji.

Chciałabym/chciałbym, by WBO 2020....

- ...miało wizję i jasno określony cel: tego nie ma i bardzo brakuje. Kiedyś urzędnicy opowiadali o aktywizacji, ale wraz ze zmienionymi zasadami, wbrew głosowi z konsultacji społecznych, ten czar przysł. Obecnie WBO jest bardziej plebiscytem, niż kiedykolwiek. Wygrywają tylko duże i zorganizowane grupy. "Nowy" mieszkaniec w procesie WBO nie ma szans.
- ...miało większy budżet, gdyż rośnie zarówno budżet miasta, jak i ceny inwestycji. WBO zostaje bez zmian, czyli relatywnie się kurczy. Mieszkańcy oczywiście wiedzą lepiej niż urzędnicy, jakie inwestycje lokalne są potrzebne, dlatego to oni powinni w coraz większym stopniu decydować o mieście.
-miało większe wsparcie polityczne – pomysły zgłaszane wielokrotnie w kolejnych latach powinny być dostrzeżone i realizowane ze środków ogólnych – w porozumieniu z liderami WBO.
- ...było bardziej współtworzone przez mieszkańców. Tegoroczny precedens, który sprawił, że regulamin został stworzony sprzecznie z głosem z konsultacji społecznych, niszczy zaufanie i prowadzi do spadku jakości całego procesu WBO. W tym roku skupiamy się na rzeczach wtórnych. Co stoi na przeszkodzie, by Prezydent zapytał mieszkańców, jaki powinien być budżet WBO, a potem zrealizował tę wolę? To wyłącznie decyzja polityczna.
- ...miało więcej zgłoszonych projektów i więcej oddanych głosów.

3 | FORMULARZ OPINII

W czasie trwania konsultacji przesłano 63 opinie. Ich pełny wykaz znajduje się w załączniku do niniejszego raportu.

1) Uwagi i rekomendacje ogólne:

- należy zwiększyć promocję i informowanie o WBO, gdyż spada – w odczuciu mieszkańców – zainteresowanie tym projektem;
- uwagi zgłaszane podczas ewaluacji nie są brane pod uwagę, należy więc lepiej komunikować powód ich odrzucenia;
- przedyskutować należy, jaki jest cel WBO – czy zapewnienie podstawowych potrzeb mieszkańców czy też potrzeb wyższego szczebla. WBO nie powinno służyć do realizacji podstawowych zadań gminy, takich jak naprawa chodników;
- celem WBO nie powinna być rywalizacja, ale rozwijanie współpracy pomiędzy mieszkańcami, obecny kształt programu nie wspiera jej;
- należy zadbać o seniorów, którzy z tego procesu są wykluczeni – nie są w stanie samodzielnie wziąć udziału w głosowaniu, promocja WBO nie jest do nich skierowana;
- WBO powinien dawać szansę osobom dysponującym mniejszym kapitałem społecznym i finansowym;
- wnioskowano o lepszą weryfikację projektów ingerujących w miejską zieleń – rekomendowano stworzenie wytycznych przyrodniczych zawierających np. informacje o sugerowanych gatunkach nasadzanych drzew, bioróżnorodności itd;
- mniejsza liczba zwycięskich projektów powoduje zniechęcenie WBO;
- należy przemyśleć relacje pomiędzy WBO a uruchomionym w bieżącym roku Funduszem Osiedlowym – tak by się uzupełniały;
- nadal zgłaszano problem wykorzystania WBO przez jednostki edukacyjne do realizacji działań na ich terenach;
- weryfikacja projektów powinna uwzględniać założenia dokumentów i planów strategicznych, takich jak np. Osiedla Kompletnie;
- konieczne jest przeprowadzenie akcji edukacyjnej wśród młodzieży;
- pojawił się głos, by zgłaszane projekty były silniej związane z miejskimi politykami, szczególnie tymi dotyczącymi zieleni i transportu;
- proponowano, by na etapie weryfikacji odrzucać projekty antagonizujące lokalną społeczność lub mające na celu likwidację istniejącej infrastruktury (np. buspasów).

2) Uwagi i rekomendacje dotyczące procesu głosowania:

- należy wziąć pod uwagę osoby, które nie są biegłe w obsłudze nowych technologii – mogą mieć problem z głosowaniem. Nie należy zatem likwidować głosowania papierowego, lecz zwiększyć liczbę punktów stacjonarnych;
- występowały problemy techniczne przy oddawaniu głosów, szczególnie przy weryfikacji;
- brak ograniczeń wieku osób dopuszczonych do głosowania mógł być podstawą do nadużyć – opiekunowie oddawali głosy za dzieci, proponowano więc ustanowić granicę wieku;
- możliwość głosowania przez osoby niepełnoletnie nie była promowana, a przez to potencjał tego rozwiązania był niewykorzystany;
- pojawił się postulat zastosowania metody głosowania preferencyjnego (takiego jak w pojedynczym głosie przechodnim, tj. szeregowanie projektów od najbardziej do najmniej pożądanym).

3) Uwagi i rekomendacje dotyczące podziału kwot:

- wielokrotnie pojawiał się postulat zwiększenia całościowej kwoty WBO, gdyż obecna kwota jest niewystarczająca do osiągnięcia satysfakcjonujących wyników;
- wielokrotnie krytykowano zanik rejonizacji – ma to dyskryminować mniejsze osiedla. Zwrot w kierunku dużych projektów był postrzegany jako zjawisko negatywne;
- wnioskowano o powrót kategorii małych projektów.

4) Uwagi i rekomendacje dotyczące liderów WBO:

- należy dążyć do zwiększenia zaangażowania lidera na każdym z etapów przygotowania inwestycji, wykluczanie liderów na dalszych etapach działa bowiem zniechęcająco;
- wnioskowano o docenianie pracy liderów, gdyż proces prowadzenia projektu jest bardzo angażujący i czasochłonny;
- osoby bez odpowiednich kompetencji nie mają szans i czują się rozgoryczone – konieczne jest tu merytoryczne wsparcie;
- wnioskowano o wsparcie liderów na etapie promowania projektów;
- wnioskowano o organizację szkoleń dla potencjalnych liderów, by lepiej mogli zdiagnozować potrzeby lokalne;
- wsparcie i szkolenia powinny się odbyć z dużym wyprzedzeniem, a nie tuż przed samym składaniem projektów;
- zgłaszano potrzebę zwiększania wsparcia liderów przy wycenie poszczególnych projektów, podany cennik okazał się nierealny;
- osoby deklarujące się jako liderzy WBO podkreślały swoją frustrację i rozgoryczenie. Oskarżane są bowiem o działanie jedynie w swoim prywatnym interesie. Należy więc rozważyć wsparcie w zakresie reagowania na sytuacje konfliktowe, mediowanie, pracę ze społecznością lokalną;

- problemem jest długi czas pomiędzy głosowaniem a realizacją inwestycji. Brak informacji o postępach działa demotywująco na liderów i lokalną społeczność.

4 | PODSUMOWANIE

Podsumowując, należy zauważyć, że zgłaszane uwagi i rekomendacje były dwojakiego rodzaju. Jedne dotyczyły procedur, mechanizmów i ich efektywności. Inne miały charakter bardziej ogólny i dotyczyły celu i funkcji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego.

Cel główny WBO od samego początku był przedmiotem dyskusji. Uczestnicy podkreślali jednak, że wprowadzone zmiany spowodowały, że cel ten stał się niejasny lub rozmiął się z ich oczekiwaniami. WBO poza tym, że ma służyć do realizacji zadań inwestycyjnych, służyć ma do realizacji celów społecznych: angażowania mieszkańców i kreowania liderów. Cele te, w opinii mieszkańców, nie są odpowiednio realizowane.

Likwidacja obowiązującej wcześniej rejonizacji spowodowała, że projekty mniejsze, za którymi nie stoi profesjonalna promocja, nie mają szans na realizację. Należy zatem powrócić do pytania, czy to jest rzeczywiście kierunek, na którym nam zależy.

Ważnym kontekstem tegorocznej edycji są regulacje wprowadzone przez ustawę, ale i powstanie Funduszu Osiedlowego. Zdaniem uczestników warto zadbać, by te dwie możliwości finansowania inwestycji lokalnych lepiej się uzupełniały.

Pod względem efektywności procedur zwracano uwagę na dwa problemy: kłopoty związane z dostępem do głosowania elektronicznego oraz trudnościami podczas weryfikacji projektów (szczególnie w zakresie wyceny inwestycji).

Nowością tegorocznej edycji była możliwość głosowania przez dzieci – możliwość tę należy jednak lepiej rozpropagować, by lepiej wykorzystać jej potencjał.

Niezależnie od zmian, które zostaną wprowadzone od kolejnych edycji, warto zadbać o odpowiednią ich komunikację. Głosy nieuwzględnione muszą zostać w sposób przekonujący uzasadnione. Brak akceptacji wprowadzonych zmian wynika w dużej części z ich niezrozumienia, braku informacji lub niezgody na zmianę priorytetów WBO.

5 | ZAŁĄCZNIK

Wykaz uwag przesłanych w trakcie konsultacji za pomocą formularza elektronicznego, w którym zadaliśmy pytanie "Jaka jest twoja opinia na temat edycji 2019 Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego?". Mieszkańcy w szczególności byli proszeni o odniesienie się do następujących kwestii:

1. Co zadziało po tegorocznych zmianach, a co nie?
2. Głosowanie: Głosy papierowe a elektroniczne. Jak zachęcać niegłosujących dotychczas? Głosowanie nieletnich (do 18. roku życia).
3. Podział kwoty 25 mln na projekty osiedlowe (9 mln) i ponadosiedlowe (16 mln): Czy należy go utrzymać, czy zmienić?
4. Liderzy: Jak pozyskiwać nowych? Jak wspierać przed, w trakcie i po głosowaniu?

L.p.	Treść komentarza
1	<p>Prawo do głosowania dla wszystkich wrocławian – teraz osoby starsze, niepełnosprawne, nietechnologiczne są WYKLUCZONE!</p> <p>Więcej informacji powszechnych o WBO – reklamy! Tłumaczenie, o co chodzi i jak głosować, a nie hasła i obrazki!</p>
2	<p>Znowu X osób traci czas na pisanie uwag, których nikt nie weźmie pod uwagę, bo po co... WBO nie jest ulepszane, a psute wbrew wciąż zgłaszanym uwagom, konsultacjom, ankietom itd.</p> <p>Więcej pieniędzy na WBO! Prezydent to obiecywał przecież przed wyborami. Po wyborach zapomniał?</p> <p>Rejony są potrzebne i od lat jest to powtarzane. Rejony WBO powinny sprawiedliwie dosięgać do wszystkich wyodrębnionych miejsc zamieszkania. Wrocławianie z nowych (zagęszczonych) i starych osiedli nie mogą być traktowani inaczej z promowaniem tych najsilniejszych, najbardziej liczebnych.</p> <p>WBO ma poprawiać miasto, a nie je psuć. Pomysły ludzie mają różne, potrzebna rzetelna weryfikacja. Niedługo zamiast zieleni będziemy mieli wyłącznie ścieżki rowerowe przy ulicach.</p> <p>Nie można dopuszczać projektów "parków", w których nie ma drzew i krzewów, a jedynie ławki i latarnie. Nazwy projektów muszą być adekwatne do zawartości projektu.</p> <p>Lider projektu nie może być traktowany jako element zbędny. Ma mieć prawo do uczestniczenia we wszystkich etapach i akceptować ich wykonanie. Nie może być tak, że w czasie realizacji wypaczane są założenia projektu. Podpis lidera konieczny na każdym etapie – akceptacja projektu, wykonania.</p> <p>Potrzebna możliwość zgłaszania projektów nieinwestycyjnych, np. edukacyjnych.</p>

3	<p>Obywatelski głos przejawiający się w zgłaszanych projektach WBO powinien być traktowany przez władze Wrocławia po partnersku i wpisywany w plany rozwoju miasta (poważne traktowanie lokalnych problemów i potrzeb). WBO nie może być areną walki o pieniądze, w której zamiast współpracy ponad podziałami (w tym osiedlowymi) mamy ostrą rywalizację, w której wygrywają najsilniejsi, najsprytniejsi, najzamożniejsi, których stać na kosztowną promocję swoich projektów. Trwa nieodpowiedzialność urzędników weryfikujących projekt i kierujących go do głosowania – na etapie realizacji często okazuje się, że został niedoszacowany i nie jest możliwe znalezienie jego wykonawcy. Wielki wysiłek obywatelski wkładany w projekty zasługuje na szacunek. To niedopuszczalne, by wybrane w głosowaniu przedsięwzięcia nie były realizowane. Potrzebna rejonizacja dająca szansę także małym osiedlom (niezależna od podziału na osiedla administracyjne, które łączą duże i małe osiedla) z gwarancją wykorzystania budżetu na każdym osiedlu. Kwota na WBO powinna być stałym procentem całości budżetu, obecna jest za mała.</p>
4	<p>Co nie zadziało (teraz ani nigdy):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WBO jest populistyczny i niedemokratyczny. Demokracja to nie rządy większości, ale rządy ludu – jego przedstawiciele w imieniu wszystkich. Organizatorzy i liderzy WBO uzurpują sobie prawo wypowiedzania się w imieniu „wszystkich mieszkańców” i spełniania potrzeb „wszystkich”. 2. WBO jest antyprzyrodniczy. Ponieważ liderzy są słabo przyrodniczo wyedukowani, inwestycje prowadzone w ramach WBO niszczą kolejne fragmenty cennej miejskiej przyrody. Oczekuję, że w kolejnych edycjach wszystkie projekty ingerujące w zielenią będą opiniowane przez przyrodników różnych specjalności na etapie weryfikowania projektów. 3. WBO jest szkodliwy dla przyrody i standardu miejskiej przestrzeni, ponieważ jest tani. Kryterium wyboru realizatora projektu jest najniższa cena. System „zaprojektuj i wybuduj” w wykonaniu projektantów i wykonawców z innego końca Polski, którzy nie znają kontekstu miejsca i proponują projekty niskiej jakości, nie służy spójności i urodzie naszego miasta. 4. Liderzy wygranych projektów powinni być wynagradzani stosownie do zaangażowania (udział w spotkaniach, konsultacjach, przygotowaniu projektów), oparcie się na ich społecznym udziale jest nieetyczne. Na WBO zarabiają wszyscy, tylko nie oni. Trudno oczekiwać w tej sytuacji rozwoju programu WBO. 5. W WBO znajdują się projekty, które są oczywistym zadaniem miasta (jak remont chodnika, bezpieczne przejście przez jezdnię ludzi i zwierząt). Ten projekt powinien zwracać uwagę na niekoniecznie łatwe do wychwycenia z poziomu urzędu potrzeby lokalnych społeczności (np. budowa osiedlowego miejsca spotkań) lub całego miasta (np. udrożnienie fragmentu korytarza ekologicznego). 6. Uważam, że istnieje potrzeba spotkań szkoleniowych dla liderów WBO dotyczących rozpoznawania potrzeb (żeby uniknąć kolejnych i źle zlokalizowanych placów zabaw i siłowni) oraz warsztatów rozwijających kreatywność w myśleniu o

	wspólnej przestrzeni.
5	<p>Nie zadziało;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie można traktować jednakowo osiedli, małe, na których jest do 5 tys., nigdy nie wygrały z blokami. - głosowanie elektroniczne nie jest dla wszystkich, ludzie starsi, a nawet niektórzy w średnim wieku, mieli z tym problem, - dużo osób narzekało, że trudno było im trafić na formularz do głosowania, - długo należało tłumaczyć, że wpisanie numer PESEL jest bezpieczne , <p>Zadziało, ale słabo;</p> <ul style="list-style-type: none"> - głosowanie nieletnich. Słabo, ponieważ za późno zostało rozpropagowane <p>Kwoty;</p> <ul style="list-style-type: none"> - może zmienić – osiedlowe 10 mln, ponadosiedlowe – 15 mln, jeżeli nie ma pieniędzy na podwyższenie kwot. <p>Pozyskiwanie liderów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie – bardzo trudno - wspieranie przed głosowaniem – większa informacja znacznie wcześniej: - co to jest WBO - kiedy i kto może głosować i oczywiście jak
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak rejonizacji spowodował, że wiele osiedli, szczególnie mniejszych i peryferyjnych, nie miało szansy na wygranie projektu na swoim terenie. Z głosowania wykluczone też zostały osoby niekorzystające z internetu, liczba punktów, gdzie mogli głosować, została ograniczona. 2. Warto przywrócić głosowanie papierowe w siedzibach RO, tak jak było to dwa lata temu. To umożliwi oddawanie głosów osobom starszym, a także integruje lokalne środowiska i ich liderów. Młodzież musi się przekonać do efektów realizacji projektów WBO, co wymaga kilku lat. 3. Nazwa projekty osiedlowe i ponadosiedlowe jest zmylająca. Jeżeli nie ma rejonizacji, to lepiej nazwać je projektami małymi i dużymi, tak jak to było w początkowych edycjach WBO. Projekty ponadosiedlowe często i tak dotyczyły jednego osiedla. Warto też przywrócić kategorię małych projektów do 250 tys., a może nawet do 100 tys. 4. Mniejsza ilość wygranych projektów to mniejsza ilość skutecznych liderów. Mniej skuteczni często się zniechęcają w takiej sytuacji.
7	<p>Uważam, że brak podziału na osiedla zadziałał na niekorzyść mniejszych osiedli. Przy takim podziale zyskują tylko blokowiska typu Gaj, Tarnogaj, a mniejsze osiedla nie mają szans, mimo iż brakuje infrastruktury. Proponuje powrót do podziału na osiedla, tak aby wygrywał na każdym osiedlu przynajmniej jeden projekt. Pozdrawiam</p>

8 Dzień dobry,

Ankiety wypełniam jako lider zgłaszający projekty nieprzerwanie od pierwszej edycji WBO (w WBO 2019 był to projekt 395, dotychczas żaden z moich projektów, niestety, nie przeszedł w głosowaniu) – stąd moje uwagi w dużej mierze są szersze niż tylko ocena ostatniej edycji (2019). Tam, gdzie wprost dotyczą one WBO 2019, postaram się to zaznaczyć. W tej ankiecie także odnoszę się częściowo do Funduszu Osiedlowego i Osiedli Kompletnych (do obu zgłaszam uwagi i inicjatywy) z pewnymi sugestiami, które poniekąd są wspólne także z WBO. Niniejsze wnioski to także pochodna aktywnego uczestnictwa w konsultacjach jednego projektu WBO (vide punkt 7).

1. Od wielu lat w czołówce projektów wygrywających WBO znajdują się projekty zgłaszane przez placówki edukacyjne (np. szkoły, gimnazja). Moim zdaniem jest to duże nieporozumienie, ponieważ szkoły posiadają o wiele większe metody lobbowania za projektami niż osoby prywatne (choćby ze względu na bazę kontaktów). Znany jest mi przypadek organizacji szkolnego konkursu pt. "która klasa przyniesie więcej głosów w ramach WBO" z wewnętrznymi nagrodami ufundowanymi przez szkołę. Jednostki edukacyjne powinny mieć osobny fundusz, z którego finansowane są ich potrzeby. Jeśli miasto uważa, że i tam koniecznie potrzebne są elementy rywalizacji, niech będzie to osobna kategoria WBO dla jednostek oświaty z niezależnym budżetem. Jest to szczególnie istotne w sytuacji WBO 2019, ponieważ szkoły zgłaszają przeważnie projekty osiedlowe, stąd konkurują z lokalnymi projektami mieszkańców, a w tym roku można było głosować tylko na jeden projekt tego typu. Fakt, że projekty zrealizowane w ramach WBO na terenach placówek edukacyjnych są ogólnodostępne, nie jest do końca zgodny z prawdą, ponieważ są dostępne tylko po zakończeniu działań szkolnych. Podkreślam – nie zależy mi na obcinaniu budżetu na jednostki szkolne, gdyż potrzeby szkół także są ogromne, ale nie rozumiem, dlaczego projekty te znajdują się w tej samej puli co inne inicjatywy – kłóci się to zarówno z ideą ogólnodostępności projektów, jak i równych szans.

2. WBO od edycji 2019 wyraźnie, niestety, skręca ku projektom ogólnomiejskim. Jak mniemam, z marketingowego punktu widzenia projekty ogólnomiejskie zyskują także większy rozgłos wśród mieszkańców (poprzez większą liczbę odbiorców komunikacji), przez co lepiej się sprzedaje także idea miasta partycypacyjnego i zapewne jest po myśli miasta. Jednak wydaje mi się, że zmiana formuły w WBO 2019 i proporcji finansowania podcina skrzydła liderom osiedlowych projektów, gdzie konkurencja jest bardzo duża (o tym piszę także w punkcie 5). Rozumiem, że odpowiedzią na potrzeby lokalne staje się więc Fundusz Osiedlowy, jednak w praktyce rok 2019 stał się swoistą dziurą, ponieważ Fundusz Osiedlowy dotyczy lat 2020-2021 i (oby) kolejnych, natomiast zmiana dot. zmniejszenia roli projektów lokalnych dotyczyła roku 2019. Dodatkowo, jak widzę, FO na każdym osiedlu rządzi się trochę innymi regułami.

3. Obecnie na czterech osiedlach konsultuje się tzw. projekt Osiedli Kompletnych. Po zamknięciu pilotażu warto byłoby, aby dla tych czterech osiedli przy projektach WBO 2020 była zamieszczana informacja, czy dany projekt jest zgodny z założeniami projektu Osiedla Kompletnie (informację od liderów weryfikować powinien pracownik Biura Rozwoju Wrocławia). Pozwoliłoby to w tym obszarze na długofalowe uporządkowywanie przestrzeni i realizację pewnej wizji (zakładając, że głosujący braliby tę informację pod uwagę).

4. Być może wynika to z ustawy, ale dopuszczenie oddawania głosów za małoletnich (szczególnie dzieci w wieku 0-6 lat) wydaje mi się jednak przesadą, stąd nie namawiałem sąsiadów i znajomych, aby głosowali za swoje dzieci. Sensowną granicą minimalną wydaje się ok. 8-10 lat. Ponieważ nie istnieje rejonizacja projektów, osiedla, na których jest dużo dzieci (np. Jagodno), mogą mieć większe szanse wygrania z projektami z osiedli "starszych" (Os. Powstańców Śląskich, Os. Gajowice) – o tym także piszę w kolejnej uwadze.

5. W mojej ocenie powinien powrócić podział na rozmiary projektów osiedlowych (np. dwie kategorie projektów osiedlowych). Obecna sytuacja faworyzuje większe projekty osiedlowe kosztem mniejszych. Myślę też, że każde osiedle powinno mieć szansę coś zrobić (lub przynajmniej osiedle sąsiadujące z nim), więc wróciłbym do sytuacji z WBO 2018, gdzie istnieje pewna regionalizacja (zniknęła w 2019 roku).

6. Zauważam trend spadającego zainteresowania inicjatywami WBO u sąsiadów i znajomych – być może wynika to z tego, że coraz więcej mieszkań jest wynajmowanych i mieszkańcy nie czują przywiązania do miejsca. Zbudowanie sensownej masy krytycznej działającej na osiedlach staje się coraz bardziej złożone. Właściwie zauważam, że grupa osób, z którymi działam, już nie przyrasta, mimo że na osiedlu pojawiają się nowi mieszkańcy – jednak oni są często zdania, że skoro wynajmują mieszkanie, to nie ma sensu nadmiernie się angażować, "bo to nie ich" – to jeszcze rozwijam w punkcie 8.

7. Liderzy zwycięskich projektów odłączani są od ich realizacji na różnych etapach. Sam byłem świadkiem sytuacji, gdzie liderka pewnego zwycięskiego projektu miała bardzo ograniczony dostęp do informacji o przebiegu projektu, projekt wizji rozjechał się z projektem wykonawczym i to bez jej wiedzy; w innych aspektach także informacje były szczątkowe lub też zupełnie ich nie było, mimo jej wielokrotnego dopominania się o bycie w obiegu/informacje. To zdecydowanie nie zachęca do współpracy i liderowania w projektach WBO. Według mnie każdy zwycięski projekt powinien mieć stronę informacyjną dostępną co najmniej dla lidera (ale najlepiej dla wszystkich), gdzie można sprawdzić, na jakim etapie on jest – pozwoli to na ewentualne interwencje, gdy projekt skręca nie w tę stronę co powinien (zdaniem lidera lub innych mieszkańców). Informacje

publikowane do tej pory na stronie wroclaw.pl w zakresie postępów realizacji projektów są mniej techniczne, a bardziej marketingowe. Każda korespondencja dot. projektu także powinna być obowiązkowo DW lidera. Jeśli miasto oddaje pewien proces w ręce mieszkańców, niech je wspiera, a nie wyłącza z przedsięwzięcia lub w ogóle takiego procesu nie prowadzi (rezygnacja z WBO). Rozumiem, że wiąże się to z dodatkową pracą po stronie jednostek miejskich, ale jeśli ktoś jest liderem, to powinien być jednak traktowany jak partner do rozmowy. Jeśli miasto obawia się chaosu komunikacyjnego przez włączenie lidera w każdy dokument i e-mail, być może warto ustanowić partnerów liderów od strony jednostki miejskiej, którzy zobowiązani będą być w ciągłym kontakcie z liderem. Podobną uwagę mam do Funduszy Osiedlowych – w planowanym regulaminie to Przewodniczący Zarządu Osiedla jest stroną dla miasta jeśli chodzi o projekt, a nie ich liderzy/zgłaszający (zakładając inicjatywy niepochodzące od samych Rad Osiedli). Obawiam się, że może to skutkować rozłączeniem realizacji od pierwotnych intencji.

8. Wydaje mi się, że kategoria związana z organizacją wydarzeń (projekty nieinwestycyjne) jest zbyt wąska, gdyż obecna formuła WBO zdecydowanie faworyzuje projekty wykorzystujące całą kwotę przewidzianą na daną kategorię projektową, a trudno wyobrazić mi sobie wydarzenie za takie kwoty jak 750 tysięcy czy 2 miliony złotych. Podejrzewam, że – znowu – jest to pochodna ustawy.

9. Na koniec nieco szersza uwaga. Czasem obserwując podstawową infrastrukturę w mieście mam wrażenie, że WBO powinno być proponowane dopiero, gdy sprawnie działają elementarne funkcje miasta (np. komunikacja zbiorowa, równe drogi, chodniki, szkoły itp.). W chwili obecnej jest tak, że konkurują ze sobą projekty elementarne (które powinny być realizowane ze środków własnych miasta w pierwszej kolejności) i inne, także związane z potrzebami podstawowymi lub nieco ponad te potrzeby podstawowe. W sytuacji bardzo ograniczonych finansów miasta, nie wiem, czy lepszy jest festiwal piękności pt. WBO, czy też dobrze zaplanowane (inwentaryzacja potrzeb) przeznaczenie tych środków na czytelnie komunikowane szerokie działania podstawowe obejmujące miasto (np. remont chodników w mieście, renowacja przejść dla pieszych, działania zwiększające bezpieczeństwo dzieci w drodze do szkoły itp.). Między innymi w tym rozdziewięku upatruję także powód zmniejszającego się zainteresowania znajomych WBO (w kilku rozmowach padło to wprost).

9

1. Nie mam zdania – chyba nic.

2. Jak zachęcić niegłosujących? – większa edukacja mieszkańców miasta:

np.:

- Plakaty na przystankach „Co to jest WBO?” (Wie....lu ludzi jeszcze nie wie!)
- Banery na ulicach
- Częste wzmianki w mediach, a zwłaszcza w Wiadomościach ogólnokrajowych czy lokalnych (TVP 1, Polsat, TVP Wrocław, itp.),
- Audycje Radiowe, a w nich wiadomości o równych godzinach także
- Rubryki w gazetach
- Wzmianki na festynach czy innych imprezach osiedlowych czy miejskich

3. Zdecydowanie zmienić!!! Podnieść kwotę co najmniej dwukrotnie!!!

Jeśli kwota na WBO 2020 wynosiłaby np. 50 mln, a osiedli we Wrocławiu jest 48, to wtedy każde osiedle miałoby gwarantowany 1 projekt osiedlowy do kwoty 750 000 zł. (48 x 750 tys = 36 mln)

A jeśli 50 mln – 36 mln = 14 mln, to jeżeli Projekt Ogólnomiejski wynosiłby 2 mln, to wtedy zrealizowanych zostałoby około 8 projektów. A jeżeli przyjąć założenie, że Projekt Podosiedlowy wynosiłby 1 mln złotych, to wtedy zrealizowanych zostałoby aż 14 Projektów, czyli 2 razy więcej, co automatycznie zwiększyłoby liczebność Liderów WBO.

4. Jak pozyskać nowych? – Zwiększyć nadzieję na wygraną.

Jak wspierać?

PRZED – Utworzyć na stronie WBO 2020 zakładkę „Cennik”, w którym znajdzie się pełna, kompletna i szczegółowa lista elementów, które często pojawiają się w projektach, np.: zakładka „Cennik”, podzakładka „Zieleń i Rekreacja”, a tam cena kosztów za: Posadzenie drzewa liściastego, posadzenie drzewa iglastego, posadzenie krzewu, utworzenie 1m2 klombu, wybudowanie fontanny (mała, średnia, duża + przyłącza), utworzenie oczka wodnego (30 m, 20 m), utworzenie 1m2 alejki spacerowej, postawienie altany ogrodowej, wbudowanie 1 latarni świetlnej, postawienie 1 ławki, postawienie 1 kosza na śmieci, postawienie placu zabaw małego i dużego, cena za zakup 1 tony żwirku, grysu czy kory, cena za zwiezenie skał czy głazów o konkretnych wymiarach, cena za oczyszczenie terenu, cena za badanie gruntu, cena za zrobienie dokumentacji projektowej, itp.

Jeśli chcę np. 1 hektar posiać trawą albo obsadzić kwiatami czy krzewami, lub obsypać ten teren np. grysem, to czy w takich przypadkach mam użyć przelicznika jak na klomb czy innej?

W TRAKCIE – Częstymi przypadkami odrzucenia projektów są:

„Teren nie należy do gminy” - powinna w przyszłym roku na stronie www pojawić się specjalna mapka przeznaczona głównie dla Liderów WBO z następującymi informacjami: ten teren należy do gminy lub nie należy, teren dostosowany pod park, teren przeznaczony na łąkę, teren niebezpieczny (podać powód), teren wymaga

przeprowadzenia badań, teren już zajęty przez poprzednie edycje WBO (podać rodzaj inwestycji, która jest tam planowana), tereny prywatne,
Stworzenie szybkiej i łatwej wyszukiwarki, np.: wyszukaj tereny pod park lub plac zabaw itp.

Ewentualnie zrobić dla Liderów specjalne przeszkolenie, jak właściwie odczytywać niektóre mapki z geoportalu, by nie popełniając błędu, wiedzieć, czy dany teren spełnia nasze oczekiwania co do określonego projektu.

„Projekt został zweryfikowany negatywnie, ponieważ jego szacunkowy koszt przekracza maksymalną dla projektów WBO” – w przypadku wystąpienia takiego komentarza proponuję, aby Fachowcy i Eksperti, którzy weryfikowali dany projekt, podali w „Komentarzu po 1 czy 2 etapie weryfikacji” jak go dokładnie przeliczali. W ten sposób każdy lider, który zaznajomi się z procesem weryfikacji, będzie mógł łatwiej skorygować i poprawić swój projekt, wyłączając z niego niepotrzebne elementy.

PO – Proponuję przeprowadzić sondażo-ankietę na temat minionych z danego roku projektów WBO – z następującymi pytaniami:

1. Który projekt zainspirował cię najbardziej i dlaczego? Wskaż jego mocne strony.
2. Czy jest jakiś projekt, który chętnie widziałbyś na swoim osiedlu, mimo iż Lider zlokalizował go w innej części miasta? Dlaczego?
3. „Ten projekt powinien być zrealizowany przez Miasto, pomimo konkursu WBO” - wskaż projekt, który według Ciebie byłby świetną atrakcją i wizytówką miasta i zasługuje na to, by go zrealizować niezwłocznie w przyszłych latach. Dlaczego?
4. Czy jest taki projekt, który nie przeszedł, a na który chętnie zagłosowałbyś w przyszłym roku? Dlaczego?
5. Wskaż najzabawniejszy projekt WBO. Dlaczego wzbudził u Ciebie uśmiech?
6. Wskaż najsłabszy projekt WBO. Uzasadnij swój wybór.
7. „Ten projekt mi się podoba, ale czegoś w nim brakuje” – wskaż projekt i odpowiedz liderowi, czego według Ciebie zabrakło w jego projekcie. Pomóż uatrakcyjnić pomysł!

WYJAŚNIENIE: Jest wiele pytań, które my „Liderzy WBO” zadajemy sobie każdego dnia: „Ilu osobom mój projekt się podoba? Czy są w nim wady? Jakie ludzie widzą w nim zalety? Czy startować jeszcze raz z tym projektem w przyszłym roku? Może czegoś brakuje w moim projekcie, a ja o tym nie wiem? Czy wybrana przeze mnie lokalizacja jest dobra, a może ludzie z innej części miasta oddaliby więcej głosów, gdyby mój projekt znajdował się właśnie tam? Raz się nie udało, drugi, trzeci – więc czy warto nadal się w to bawić i angażować, kiedy wyraźnie widać, że projekt nie ma zainteresowania? A jeśli nawet ma, to nie ma przebitki któryś raz z rzędu, bo zasady WBO są zbyt surowe i wygórowane?”

10	<p>Witam,</p> <p>Uważam, że należy powrócić do poprzedniego systemu głosowania w ramach WBO. W obecnym małe osiedla nie mają szans na realizację swoich projektów. Głosy powinny być liczone tak jak kiedyś rejonami.</p>
11	<p>Dzień dobry,</p> <p>Chciałbym poruszyć problem rozdzielania środków w WBO. Tegoroczny system (realizacja projektów, które uzyskały najwięcej głosów w skali całego miasta) jest nietrafiony, ponieważ mniejsze osiedla (np. Klecina) praktycznie nie mają szans na wygranie i urzeczywistnienie swoich projektów.</p> <p>Poprzedni system był zdecydowanie lepszy – głosy powinny być liczone rejonami.</p>
12	<p>witam;</p> <p>ad. 2. nieletni tak, ale miasto zrobiło bardzo mało, żeby to rozpropagować, a wręcz NIC. A wystarczyła jedna godzina wychowawcza, aby omówić z dziećmi co i jak.</p> <p>ad. 3. wystarczy spojrzeć na mapę tegorocznych zwycięskich projektów i widać, że wschód Wrocławia nic nie dostał w WBO 2019. Dlaczego? Bo nie ma tam wielkich osiedli i jest generalnie mniej ludny. Dlatego podział na projekty osiedlowe bez parytetów uwzględniających liczbę mieszkańców osiedli jest niesprawiedliwy.</p> <p>ad 4. zaprzestać pogadarek-konsultacji, bo są mega nudne i wręcz odnoszą efekt odwrotny / zrobić kilka dobrych filmów o zrealizowanych projektach i puścić do społecznościówki i bez warsztatów w środku wakacji, bo to śmiech na sali jest</p> <p>tyle na tę chwilę</p>
13	<p>Jakim cudem mają być realizowane projekty z mniej zaludnionych osiedli? Totalnie bezsensowna zmiana. Klecina niby nie jest taka mała, ale choćby z Gajem nigdy nie wygra.</p> <p>W tym obszarze tylko poprzednie zasady miały sens.</p>
14	<p>Mniejsze osiedla, mniej zaludnione, te które nie są blokowiskami, są na z góry straconej pozycji. W tym roku nie przeszedł żaden projekt dotyczący Ołtaszyna.</p>

15	<p>To była zdecydowanie inna edycja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak rejonów - brak głosowania papierowego - brak takiej liczby zwycięzców jak w latach poprzednich. <p>Niestety póki budżet na WBO nie wzrośnie, to będzie więcej niezadowolonych niż zwycięzców. W tym roku tylko 12 projektów osiedlowych wygrało. A co z resztą liderów? Cześć z nich uzna, że nie ma szans i odpuści zaangażowanie społeczne. A co z resztą osiedli? Została nienasycona, a ich potrzeby nie zawsze mogą się zrealizować w Funduszu Osiedlowym, bo np. ich RO działa źle. Zdecydowanie WBO jest na rozdrożu. Jako wieloletni lider coraz mniej lubię Wrocławski Budżet Obywatelski.</p>
16	<p>Mam wrażenie, że w tym roku mało się mówiło na mieście o WBO. Słaba pogoda w okresie głosowania nie pomagała liderom w promowaniu ich osiedlowych projektów w terenie. Wydaje mi się, że czasy największej popularności WBO już przeminęły i ogólnie mieszkańców Wrocławia coraz mniej ten program interesuje, choć oczywiście nadal są osiedla, na których idea WBO trzyma się mocno za sprawą lokalnych liderów (np. Tarnogaj, Maślice, Karłowice, Lipa Piotrowska). Warto pomyśleć nad zmianą kalendarza WBO, żeby głosowanie odbywało się wcześniej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praktyczna rezygnacja z kart papierowych spowodowała spadek głosujących wśród osób starszych (nie przeniosły się one do internetu i nie udawały się do punktów głosowania w urzędach, więc to nie zadziałało), na plus można zaliczyć brak kłopotów z przechowywaniem danych osobowych, drukowaniem kart itd. Tegoroczne zmiany związane ze zniesieniem rejonizacji i rywalizacją na arenie ogólnomiejskiej/spadkiem szans dla inicjatyw lokalnych na pewno zniechęciły wielu liderów (tak jak mnie), natomiast "dały powera" ambitnym inicjatywom o zasięgu ponadosiedlowym, bo liderzy wiedzieli, że liczy się każdy głos. Brakowało mi możliwości zagłosowania na więcej niż jeden projekt osiedlowy i ponadosiedlowy. 2. Co do głosowania nieletnich, to uważam, że daje ono przewagę projektom inicjowanym przez środowisko szkolno-przedszkolne i że należałoby przeprowadzić w placówkach oświatowych zajęcia nt. Budżetu Obywatelskiego. Aby zachęcić dotychczas niegłosujących, trzeba pokazać im, że WBO ma siłę sprawczą, że dzięki niemu powstają we Wrocławiu fajne rzeczy, że pieniądze są dobrze wydatkowane, ale też ułatwić głosowanie osobom starszym - np. asystenci w bibliotekach, mobilne punkty głosowania. 3. Kwota ogólna na WBO powinna być podwyższona, a dysproporcje między projektami osiedlowymi i ponadosiedlowymi wyrównane (równy podział kwotowy). Wśród projektów w założeniu mających łączyć kilka osiedli wiele było takich o zasięgu lokalnym. 4. Nowi liderzy sami się znajdują, jeśli przekonają się, że WBO to wartościowy i ważny dla Miasta program. Wsparcie przed - wskazówki na temat tego, jak lider może poprawić

	<p>swój projekt, żeby przeszedł weryfikację; w trakcie - szablony promocyjne do automatycznego generowania ze strony są OK, większa promocja WBO w przestrzeni miejskiej pomoże liderom w promowaniu ich projektów; po głosowaniu - klarowny harmonogram realizacji projektu, pomoc w doprecyzowaniu oczekiwań mieszkańców (jeśli głosowali oni za ogólnym pomysłem czegoś).</p>
17	<p>Mimo iż poniższe uwagi nie są może innowacyjne, niewiele wniosą, to jednak bardziej jako ogromny zwolennik WBO pozwalam sobie je napisać.</p> <p>Myślę, że zasadniczy problem nadal dotyczy wiedzy obywateli o Budżecie Obywatelskim i o samych projektach realizowanych w ramach niego. W przypadku Młodych Wrocławian internet rzeczywiście jest najlepszym sposobem dotarcia przez choćby media społecznościowe, ale także włączenie szkoły (samych Uczniów) co widać po niektórych projektach, może to być najcenniejsze i skuteczne.</p> <p>A też nasze społeczeństwo to społeczeństwo także Seniorów, więc bardzo ważne jest aby oni także mieli świadomość, że WBO jest skierowany także i do nich, i dla nich. I w tym przypadku internet nie zawsze jest najlepszym źródłem, może skuteczniejsze okazać się tradycyjne ogłoszenie na osiedlowej tablicy czy w budynku mieszkalnym, albo po prostu spotkania informacyjne w klubach Seniorów zarówno tych osiedlowych, ale także działających przy parafiach, uczelniach (jak Uniwersytety III Wieku) czy stowarzyszenia, czyli wszędzie tam gdzie Seniorzy są obecni.</p> <p>Co do samych Liderów może też warto w szkołach (nawet może w ramach lekcji WOS, godzin wychowawczych), w domach parafialnych (w przypadkach Seniorów) , poprowadzić kilka spotkań informacyjnych młodzi ludzie mają bardzo dużo dobrych pomysłów, choć może nie wiedzą, jak je zrealizować, podobnie oczywiście jak Seniorzy – Liderzy wówczas wyłonią się sami.</p> <p>Dość ciekawe są także rozwiązania jak np. Dziecięcy budżet obywatelski Zgierzu.</p> <p>I chyba ważne jest nie tylko przy WBO (wzorem innych krajów) 3x „co-” Co-progettazione, Co-decisione, ale też Co-implementazione, czyli włączanie Obywateli na wszystkich etapach i we wszystkich fazach.</p> <p>To jest jeszcze nadal dość nowa inicjatywa, ale jak najbardziej popieram! Wszystko co integruje, aktywizuje i łączy! Jak najbardziej na TAK!</p>
18	#NAZWA?

19	<p>W tej edycji byłem pierwszy raz liderem projektu, więc trudno mi porównać tą edycję z poprzednią od strony lidera.</p> <p>Zawsze wychodzę z założenia, że nie ma prawa narzekać ten, kto "dupy nie ruszył" żeby coś zmienić!</p> <p>Tego też uczę swoje dzieci i to właśnie z nimi przygotowaliśmy wspólnie 2 projekty do tegorocznego WBO i wspólnie prowadziliśmy tą akcję.</p> <p>Nie wygraliśmy, ale to była wspaniała lekcja. Wiemy, co zadziałało dobrze, a co należałoby poprawić w działaniach w ramach projektu.</p> <p>To, co oceniam bardzo pozytywnie, to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Materiały przekazane liderom z sesji liderów w sierpniu – były bardzo pomocne, choć może trochę za późno. 2. Kontakt z koordynatorami WBO 3. posty WBO w mediach społecznościowych – również skierowane do Ukraińców 4. Głosy elektroniczne 5. Głosowanie przez dzieci <p>To czego zabrakło:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdecydowanie zabrakło mi kampanii samej inicjatywy WBO poza mediami społecznościowymi! Wyjścia z WBO "do ludzi"! <p>Rozmawiałam dużo z ludźmi, zaczepiałam ich w parku, bo tam były moje projekty, ale te rozmowy w 90% wymagały wytłumaczenia, czym jest WBO, o co chodzi i jak to działa, a dopiero potem dojdą do projektu.</p> <p>I to potwierdziło się w wynikach, w WBO zagłosowało 10% mieszkańców.</p> <p>Proponuję zrobić kampanię o WBO, może kampania banerowa.</p> <p>Świetnym medium dotarcia do Wrocławian jest Librus (lub inny dziennik elektroniczny), więc czemu nie rozesłać ogłoszenia o WBO w Librusie do rodziców, większość przeczyta.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Daliśmy możliwość głosowania dzieciom (i super) ale zabrakło akcji edukacyjnej w szkołach. To właśnie dzieci powinniśmy edukować najbardziej – i to na każdym poziomie! To te dzieci są przyszłością miasta, są bardzo entuzjastyczne, chcą coś zmienić i wierzą, że mogą to zrobić i to one wyedukują rodziców. <p>Pracowaliśmy trochę w dzieci w szkole i uważam, że takie akcje są bardzo potrzebne.</p>
20	Negatywna, za mało wygranych projektów względem roku 2019
21	<p>Wnoszę o przywrócenie poprzedniego sposobu kwalifikowania projektów do wykonania, obecny dyskryminuje małe osiedla – ich mieszkańcy nie mają właściwie szansy na przegłosowanie swojego projektu. Warto byłoby również rozważyć przywrócenie kategorii małych projektów, do 250 tys. PLN.</p>

22	<p>Witam</p> <p>Moim zdaniem utrudnienie z oddawaniem głosów papierowych ograniczyło możliwość głosowania osobom starszym. Plusem jest możliwość głosowania nieletnich jednak nie poszła za tym możliwość potwierdzenia z jednego telefonu więcej niż 3 głosów - a co jak samotna matka ma 8 dzieci i chce zagłosować za wszystkie? Powinno być min. 5 potwierdzeń na jeden nr tel. Szkoda że ograniczono ilość projektów osiedlowych, natomiast ponadosiedlowe sprzyjają współpracy osiedli i pomogą w realizacji przedsięwzięć łączących różne części Wrocławia. Jak pozyskać nowych głosujących? Nam na Maślicach się to udało, kolejny rok z rzędu wygraliśmy, nawet 2 projekty. Przy zaangażowaniu i dofinansowaniu z Rady Osiedla mieliśmy szeroką akcję informacyjną, tj. ulotki, plakaty, bilbord w ruchliwej części osiedla, festyny i spotkania mieszkańców, na których można było głosować elektronicznie oraz dyżury w Radzie Osiedla i bibliotece osiedlowej gdzie można było również oddać głosy. To wszystko sprawiło, że Maślice przebiły w głosowaniu większe osiedla takie jak np. Popowice czy Kozanów.</p> <p>Tyle moich uwag w temacie.</p>
23	<p>Nie podoba mi się to, że na realizację projektów mają szansę tylko duże dzielnice. Klecina w zeszłym roku zdobyła realizację trzech projektów, w tym roku żadnego. Zależałoby mi na przywróceniu poprzednich zasad rozdzielania pieniędzy w ramach budżetu obywatelskiego.</p>
24	<p>Uważam, że brak rejonizacji w tym roku to nie jest dobre rozwiązanie. W ten sposób niektóre tereny miasta nie będą miały nic, a inne zrealizują po kilka projektów. Mniejsi nie mają szans. Głosowanie przez nastolatków ma sens, ale jaki sens ma oddawanie głosów przez rodziców w imieniu dzieci?</p>

25	<p>1. Kwota WBO jest żenująco niska. 25 mln zł przy 4 mld budżetu miasta to śmiech przez łzy. Przez to niestety ilość (sensownych) projektów, która wygrywa jest niska.</p> <p>2. WBO zaczęło pełnić funkcję "socjalną" w tym sensie, że mieszkańcy zgłaszają inicjatywy, które od dawna powinny być wykonane przez miasto. To naprawdę wstyd, że poprzez WBO trzeba prosić się o załatwienie dziur w chodniku czy budowę ścieżki rowerowej (a podobno miasto stawia na rowery i ekologiczny transport...)</p> <p>3. Wydaje się, że wzorem warszawskim lepszym pomysłem byłoby wprowadzenie jeszcze większej ilości rejonów i np. połączenie WBO z Funduszem Osiedlowym z jednoczesnym zwiększeniem kwoty. Wtedy byłaby to prawdziwa partycypacja na szczeblu lokalnym. Obecnie powstałe kliki typu Przyjazny Tarnogaj, Zmieniaj Zakrzów czy nawet Akcja Miasto mają zbyt duży wpływ i przyciągają duże środki w jedno miejsce co niestety jest rozwiązaniem patologicznym i niestety zniechęca potencjalnych liderów.</p> <p>4. W aktualnej edycji WBO nie było szans na zwycięstwo z projektem ponadosiedlowym bez "znajomości". Tzn. albo można było połączyć kilka mniejszych projektów w jeden albo liczyć, że projekt zostanie zgłoszony przez jakąś silną organizację (np. z punktu 3).</p> <p>5. Mimo tego, że obywatelskość została przeniesiona na poziom mocno grupowy (ponadosiedlowy) to i tak zwyciężyły projekty punktowe (osiedlowe). Może to być oczywiście jakąś tam zaletą tego rozwiązania, aczkolwiek uważam, że partycypacja ma największy sens na poziomie jak najniższym (tj. max 1 osiedle). I tylko ten poziom jest w stanie zapewnić nowych liderów. Za większe projekty powinno być odpowiedzialne miasto.</p> <p>6. Wspomniane wyżej projekty ponadosiedlowe mogłyby być zgłaszane np. do budżetu miasta i obligatoryjnie dyskutowane (teraz jeżeli się nie mylę to inicjatywy budżetowe rad osiedli są i tak "olewane").</p> <p>7. Cenniki prezentowane do wyliczeń WBO są z sufitu. Podczas weryfikacji i tak okazuje się, że wszystko jest droższe.</p> <p>8. Dobrym pomysłem jest rezygnacja z papierowych formularzy. Uniknięto w ten sposób masowych spędów jak np. imprezy osiedlowe, których głównym celem było wypełnianie formularzy.</p>
26	<p>Koniecznym powinny być przywrócone rejony i doskonale liderzy wiedzą, że ustawa tego nie zakazuje, wręcz przeciwnie. W jednym rejonie nie powinno być więcej niż 3-4 osiedla, niezależnie od ich wielkości.</p> <p>Jeśli koszty realizacji inwestycji rosną, powinna też rosnąć kwota na WBO. 25 mln zł to</p>

	<p>sporo za mało.</p> <p>Zdecydowanie powinny być projekty rejonowe i to w dwóch progach - wtedy 3 głosy dla każdego.</p>
27	<p>2. Wydaje mi się, że w tym roku WBO nie był tak rozpropagowany, jak w latach poprzednich. W tym roku nie głosowałam, bo nie widziałam plakatów przypominających o datach zbierania głosów. Uważam, że akcja informacyjna nie była wystarczająca w tym roku.</p>
28	<p>Sam zagłosowałam za siebie.</p> <p>Pomogłam też podjąć decyzję swoim 2-ga dzieciom:)</p> <p>Wg mnie ich głos poszedł w dobrej sprawie.</p> <p>Ale czy to na pewno było słuszne głosowanie? Ciekawy temat</p> <p>Pozdrawiam</p>
29	<p>Brak podczas oceny merytorycznej zgodności projektów z potrzebami ochrony siedlisk i gatunków zwierząt i roślin. Część projektów była bardzo niekorzystnie zaplanowana pod kątem bioróżnorodności i w żaden sposób nie uwzględniała ochrony przyrody. Brakuje wytycznych przyrodniczych np. w jaki sposób należy poprawnie przeprowadzać rewitalizację terenów zielonych, żeby nie narażać żyjących w nich zwierząt. Wszelkie nasadzenia też powinny uwzględniać odpowiedni skład gatunkowy roślin.</p>
30	<p>1. Zdecydowanie zbyt długi cykl roczny plus od głosów do akcji. Mieszkańcy powinni mieć większy i częstszy wpływ na decyzje w sprawie naszego miasta.</p> <p>2. Budżet jest niezmienny mimo dużej inflacji szczególnie usług budowlanych.</p> <p>3. Małe lokalne projekty nie mają szans przebicia. Powinien być jakiś mechanizm (większa pula z niskim progiem), który pomagałby w takich które dotyczą bezpośrednio kilka ulic czy jedno osiedle. np. wyniesienie skrzyżowania czy przejścia dla pieszych itd..</p> <p>4. Głosowanie powinno pozwalać na wybór mój 1., 2. 3. itd.. na wzór wyborów w NZ, gdzie twój głos ma znaczenie nawet gdy 1. wybór nie został wybrany.</p>
31	<p>według mojego odczucia to nie zupełnie jest tak dobrze. Liderzy/grupy stworzyły sobie mini źródło czy dochodu nie wiem ale tak to wygląda. Ja jestem w sprawie odosobniona, a na dodatek podejrzewa się mnie o korzyści materialne. Coś w tym musi być. Więcej nie zgłaszam żadnego projektu oraz nie uczestniczę w takich sprawach. Poświęciłam zbyt dużo czasu i pieniędzy własnych na propagowanie. Ktoś inny to wykorzystał, Gdy przyjeżdżały różnego rodzaju Komisje lub osoby prywatne w sprawie moich zgłoszeń, to dowiadywałam się grubo po niewczasie. Zawiść ludzka nie zna granic mam dość.</p>

32	<p>1. Zadziałał brak rejonów, projekty ponadlokalne i brak osiedlowości.</p> <p>2. Więcej kasy na promocję w Internecie.</p> <p>3. 25 mln na projekty ponadosiedlowe. Od osiedlowych jest fundusz osiedlowy. I Mikrogranty. I fundusz czasu wolnego.</p> <p>4. Utrzymujcie to co robicie. Szkolenia dla liderów. Współpraca liderów z radami osiedli. I z NGO sami.</p>
33	<p>konieczny jest powrót do rejonizacji. fo jest za mały by mógł sam finansować potrzeby mieszkańców</p>
34	<p>Głosowanie internetowe i brak możliwości papierowego zbierania głosów utrudnia aktywizowanie osób starszych. Przydałoby się więcej mobilnych punktów głosowania. Trudno zbierać głosy osobiście - niewiele osób chce podać swoje dane osobowe nieznanemu osobie, by ta wprowadziła je do telefonu/komputera.</p> <p>Odnośnie podziału kwoty, wiele zależy od tego, w którym kierunku mamy rozwijać Budżet Obywatelski. Czy chcemy, by był raczej plebiscytem na najpopularniejszy, pomysł w skali miasta, czy inicjatywą mającą na celu budowanie lokalnych społeczności, chcących zmieniać swoje otoczenie. Obecny brak podziału na rejony raczej przybliży nas do tej pierwszej koncepcji. Jeżeli chcemy utrzymać brak rejonizacji, uważam, że większe środki powinny trafiać na Fundusz Osiedlowy, nawet kosztem Budżetu Obywatelskiego. Brałem udział w spotkaniu ws Funduszu Osiedlowego dla mojej dzielnicy. Wiele osób zgłaszały pomysły na budowę małych placów zabaw, wiat śmietnikowych, dodatkowego oświetlenia we wnętrzach podwórzowych. Z Budżetu Obywatelskiego nie ma szans na realizację tego typu pomysłów, a są one też bardzo potrzebne. Kwoty przekazane na Fundusz Osiedlowy są zdecydowanie za niskie.</p>
35	<p>Obecna wersja #WBO jest optymalna.</p> <p>Dajcie więcej kasy na projekty ponadlokalne i mniej na lokalne - osiedlowe.</p> <p>Głosowanie na kartach papierowych jest symboliczne. I tak powinno zostać.</p>

36	<p>1. Wszystko, co miało działać zadziało, choć nie zawsze w 100%.</p> <p>2. Zrezygnowałbym całkowicie z głosowania papierowego, skoro w tej edycji były tylko 32 głosy papierowe.</p> <p>3. Patrząc na rosnące ceny robocizny, to należy się zastanowić, czy przy projektach osiedlowych mamy radę wykonać sensowne inwestycje. Skoro do kwoty 750 tys. ciężko zrobić plac zabaw, to za chwilę może się okazać, że w projektach osiedlowych będziemy dosadzać drzewa lub robić rabatki z kwiatami, bo na więcej nie wystarczy pieniędzy.</p> <p>4. Bycie liderem projektu WBO to ciężka praca, wiem z doświadczenia, że trzy-cztery tygodnie nie robiłem prawie nic innego oprócz zbierania głosów, spotkań z mieszkańcami, promowaniem projektu w sieci itd. Według mnie mniej liderów i mniej projektów to wyższa jakość, więc specjalnie i na siłę bym ich nie szukał. Szkoda tylko, że po zakończeniu głosowania urywa się kontakt i liderzy zostają sami bez informacji o tym, co dalej z ich wygranym projektem.</p> <p>Dodatkowo:</p> <p>Wprowadziłby możliwość generowania personalnych linków do głosowania z wypełnionymi danymi o projektach, bo przy zbieraniu głosów pod sklepami, kościołami czy na piknikach, wyszukiwanie projektów i zaznaczanie obowiązkowych pól to duży problem i spora strata czasu.</p> <p>Można też pomyśleć nad zmianą reCAPTCHA na wersję 3, która nie wymaga znajdowania obrazków, klikania na rowery, hydranty, mosty, czy inne światła drogowe. Takie łamigłówki w pełnym słońcu podczas pikników to niemałe wyzwanie. I bardzo to wydłuża czas zbierania głosów, a ludzie się irytują.</p> <p>Fajnie by było gdyby liderzy mieli możliwość podglądu ilości oddanych głosów, bo czasem może to bardzo zmotywować do działania i taka informacja pokazuje czy nasze działania są skuteczne, czy trzeba zmienić sposób docierania do ludzi.</p> <p>Ostatnia sprawa to kody SMS, sporo starszych osób nie posiada telefonów komórkowych, co eliminuje ich z możliwości oddawania głosu na projekty. Oczywiście osoby zbierające głosy mogą użyczyć im swoich telefonów, ale przy limicie 3 SMS-y na jeden numer telefonu, to już po jednym dniu zbierania głosów nie mamy takiej możliwości.</p>
37	<p>Byłem liderem w poprzednich edycjach, ale już raczej nie będę. WBO zmienia się, ale wg mnie na gorsze. Świeże, ciekawe pomysły mają bardzo małe szanse na realizację, większość z nich nie jest dopuszczana do głosowania z przeróżnych powodów. Mam wrażenie, że urzędnicy BRM wyjątkowo skrupulatnie zastanawiają się nad każdą zgłoszoną propozycją - jak też można by ją usunąć z listy do głosowania. Oczywiście im bardziej ambitny i niecodzienny pomysł, tym może przynieść więcej kłopotów w trakcie realizacji, więc lepiej się go zawczasu pozbyć. W efekcie pozostają w większości nudne i 'bezpieczne' (dla urzędników) projekty. Nowe zasady zmniejszające drastycznie szanse na realizację projektu przelewają czarę goryczy. To nie zachęci nowych liderów do zgłaszania pomysłów, a ludzi do głosowania.</p>

38	<p>Dzień dobry,</p> <p>Uznaję ta ankietę za dobry krok w podtrzymaniu tak cennego dla mieszkańców projektu jakim jest Wrocławski Budżet Obywatelski. Miasto jako żywy organizm może zachęcać do prawdziwego życia lub działać jak nowotwór, niszcząc zdrowe tkanki.</p> <p>Ad.1</p> <p>WBO traci na popularności. Sam jako lider w przyszłym roku nie zamierzam ponownie startować z ważnym dla naszego osiedla projektem. W tym roku po uchwale z dnia 13.IX.2018 (§ 2. 1. 5) mój projekt odpadł przed głosowaniem, pomimo że poprzednich edycjach przeszedł, nawet z wiedzą że grunty inwestycji nie należą do miasta. Była wtedy WOLA i chęć dogadania się z obecnym właścicielem (PKP), w tym roku tej woli zabrakło.</p> <p>Ad.2</p> <p>Głosowanie powinno ograniczyć się do formy elektronicznej aby obniżyć koszty. Zachęcić można zaufaniem do realizacji projektów. A jako pomysł to reklama w internecie i billboardy na mieście jedynie z datamatrix z linkiem do głosowania: https://barcode.tec-it.com/en/DataMatrix?data=https%3A%2F%2Fwww.wroclaw.pl%2Fbudzet-obywatelski-wroclaw%2Fglosowanie-wbo-2019</p> <p>Każda edycja WBO powinna nieść ze sobą hasło zgodną z polityką rozwoju miasta - Zieleń, Nowa mobilność, Zabytki, Kultura, Dzieci - niektóre z nich mieliśmy już w poprzednich edycjach. Proponuję "Wizja Zero Ofiar w Ruchu" na kolejną edycję, gdyż każdy chce aby on i jego dzieci bezpiecznie wrócili do domu. Bezpieczeństwo bardzo dobrze się sprzedaje. I sfinansować rozwiązania wprost z Jaworzna na ulicach Wrocławia i w głowach decydentów.</p> <p>Ad.3.</p> <p>Widać że kwota jest niewystarczająca. Łatwiej zebrać głosy w większych osiedlach jeśli aproksymujemy ten sam udział głosujących. Firmy wykonawcze wiedzą ile i na co "idzie" zawyżają oferty - warto poszukać firm spoza Wrocławia. Podział tylko na osiedla np. po dwa projekty, lub po kwocie np 2 mln zł i mieszkańcy przed głosowaniem się dogadują w nieoficjalnych ankietach, na co mają iść środki, na który projekt zagłosować. Wtedy każde osiedle ma swój projekt. Pozostała kwotę na projekty ponadosiedlowe - ale tutaj wybór więcej niż jednego projektu i rozszerzenie budżetu, aby pokryć generalne prace we Wrocławiu.</p> <p>Ad.4</p> <p>Najważniejszym aspektem jest bardzo długi czas realizacji zadań wybranych w WBO lub ich nierealizowanie, oraz brak przystępnej informacji o statusie. Brak gwarancji realizacji pomimo wysiłku ze strony mieszkańców jest pogwałceniem umowy społecznej, jaką niesie ze sobą WBO. Cały budżet Wrocławia należy do jego mieszkańców. Jeśli dajemy tylko mały wycinek (25 mln PLN) jako zachętę na lepsze życie w mieście i nie realizujemy tej obietnicy pomimo referendalnego wyboru. Przepraszam, ale kolejne edycje w takiej formie nie mają sensu. Możemy szukać tutaj usprawiedliwień dla urzędu, lecz bijąc się w pierś będą to tylko wymówki.</p>
----	---

39	<p>Hello,</p> <p>I would like to give an opinion regarding question 1.</p> <p>After changes it happened that some locations (osiedla) didn't get any projects to be implemented, I tend to think it is not very good because:</p> <ul style="list-style-type: none"> - it discriminates people from low-populated locations (osiedla) - it works in interests of locations with biggest population - everyone should have right/chance to change something in the area where he/she lives, not somewhere 25 km away <p>If you continue to follow such changes - groups of people mentioned above will lose interest in a WBO, because they would never be heard.</p> <p>I know that the main idea of such change was to get win more creative projects, but in fact always will win those projects, which related to high-populated locations.</p>
40	<p>Przede wszystkim budżet WBO należy zwiększyć, kwota 25mln nie ma już tej samej wartości co parę lat wcześniej przez rosnące koszty pracy i materiałów.</p>
41	<p>JESTEM ZAWIEDZIONY, ŻE MAŁE OSIEDLE WOJSZYCE NIE MIAŁO SZANS NA JAKIEKOLWIEK ZWYCIĘSTWO. NIE TEGO SIĘ SPODZIEWAŁEM, PRZEPROWADZAJĄC SIĘ DO WROCŁAWIA EH</p>
42	<p>Za mało pieniędzy, brak rejonizacji jest zły i niesprawiedliwy, głosowanie tylko elektroniczne bardzo ogranicza możliwość głosowania pewnym mieszkańcom, za mało projektów mogło wygrać.</p>
43	<p>Bardzo pozytywna ocena tegorocznej edycji - jak zwykle świetna strona internetowa, wygodny model głosowania, przerzucenie ciężaru głosowania.</p> <p>Potencjał na zmiany na lepsze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie budżetu z 25 mln na zdecydowanie wyższy, ponieważ formuła się sprawdza i taki sposób decydowania o wydatkach jest prawdopodobnie najlepszy i najbardziej precyzyjnie realizujący rzeczywiste potrzeby - ogółem wybrano małą liczbę projektów do realizacji w porównaniu z poprzednimi latami - kwota się nie zmieniła, ale liczba projektów jest mniejsza, co działa demotywująco dla liderów i głosujących - rosnące ceny realizacji oznaczają, że za ten sam budżet można zrealizować mniej projektów - dodanie czytelnej informacji na stronie WBO nie tylko o projektach realizowanych w ramach WBO, ale także o pomysłach zgłoszonych w WBO, które doczekały się realizacji w innej formule / z innego budżetu - to wpłynęłoby na motywację i aktywizację liderów, którzy zobaczyliby, że ich pomysły mają szansę na urzeczywistnienie poza kwotą budżetu WBO - dodanie informacji/tabliczek/czegokolwiek informujących mieszkańców, że dana realizacja pochodzi z WBO (podobnie jak jest to z inwestycjami unijnymi) - najlepsza

	<p>reklama to namacalny dowód</p> <p>- ucinanie projektów antagonizujących i destrukcyjnych (proponowana likwidacja buspasów, likwidacja progów zwalniających i tego rodzaju ciekawostki)</p>
44	<p>Małe dzielnice takie jak Oporów czy Grabiszyn-Grabiszynek zostały pominięte w tegorocznej edycji WBO, ponieważ nowe zasady promują te części miasta, gdzie znajdują się największe osiedla. Nie mam nic przeciwko temu że bardziej zaludnione części miasta powinny dostawać więcej, ale chyba nie taka była idea tego programu żeby ograniczać się tylko do części naszego miasta. Każda dzielnica powinna mieć min 1 projekt osiedlowy zaakceptowany do realizacji (może być tutaj zastosowany mniejszy limit finansowy ze względu na ilość mieszkańców). W ten sposób miasto będzie się rozwijało w bardziej zróżnicowany sposób i mieszkańcy będą mieć świadomość że coś w ich okolicy powstanie.</p>
45	<p>1.</p> <p>->Co Zadziałało- mobilizacja w formie udostępnienia gotowych materiałów reklamowych, głosowanie powinno być dla młodzieży powyżej 16 roku życia, młodsze dzieci będą zawsze głosować na place zabaw, a one nie zawsze są najważniejsze dla osiedla.</p> <p>->co NIE zadziałało- Tegoroczne zmiany spowodowały, że wygrały tylko te projekty, które zebrały najwięcej głosów- w praktyce były to projekty z osiedli najbardziej zaludnionych, co też obrazuje mapka wygranych projektów. Projekty z mniejszych osiedli, lub te, co nie miały dodatkowego finansowania zewnętrznego nie miały szansy na przebicie. Powinno powrócić się do poprzedniego modelu, gdzie budżet podzielony był równo na rejony, i każdy rejon mógł coś zyskać. Dodatkowy budżet przyznany osiedlom (ok.600 tys zł) może być dodatkową zachętą do podjęcia dalszej inicjatywy. Zasady oparte na ilości głosów w skali całego Wrocławia, będą zniechęcać do głosowania mieszkańców mniejszych osiedli. Potwierdzenie projektu przez dodatkowe osoby- bez sensu:) Zwiększyło ilość źle wysłanych projektów, biurokrację, a być może zostały odrzucone ciekawe pomysły.</p> <p>2. Długi czas realizacji projektów powoduje, że ludzie nie wierzą w ich realizację, więc nie głosują. Biurokracja trwa zbyt długo. Przykładowo mój projekt- wygrany w październiku 2018, pierwsze spotkanie - styczeń 2019, następne spotkanie sierpień 2019, konsultacje społeczne koniec października 2019- realizacja do końca 2020, czyli ponad 2 lata po wygranej. Kluczem do podtrzymania relacji z wyborcami okazuje się regularne informacje o postępach na stronie na facebooku (na konsultacjach pojawiło się ok. 40 osób)... ale trudno utrzymać zainteresowanie tematem, gdy realizacja trwa 2 lata...Skrócić biurokrację.</p> <p>3. ZMIENIĆ. Projekty osiedlowe wybierane wedle rejonów, a nie w skali głosów całego</p>

	<p>Wrocławia. Można też włączyć model:</p> <p>1 projekt za 1 mln złotych (osiedlowy), zrezygnować z projektów do 250 tys (te mogą zostać pokryte przez budżet osiedlowy), czyli 57 projektów osiedlowych, 4 ogólnomiejskie -- projekty zabytkowe powinny być objęte innym budżetem, oraz decyzją władz realizowane- wedle priorytetu, niekoniecznie to powinno być tematem WBO.</p> <p>4. Póki co, obecny system zniechęca istniejących liderów, o czym świadczy mniejsza liczba projektów w 2019 r.- 236 przy 263 projektach w 2018. Kontynuacja obecnej formy będzie prowadziła do dalszego spadku ilości projektów, też liderów. Jako liderka projektu z 2018 doceniam angażowanie mnie do różnych etapów projektu. Być może pomocny byłby jakiś budżet do realizacji projektu? (koszty projektu tj. ulotki, plakaty & druk finansowane ze środków prywatnych).</p>
46	<p>We Wrocławiu 90% projektów dotyczyło placów zabaw i ścieżek rowerowych. W tym roku nie było za czym głosować, jeśli nie posiada się dzieci. To zdecydowanie najślabsza edycja :(</p>
47	<p>Z przykrością stwierdzam, że nowe zasady WBO wyeliminowały wszystkie małe osiedla, zaś duże osiedla zgarniały po kilka projektów (np. Gądów Mały). Uważam, że takie zasady zniechęcają małe społeczności do wspólnych inicjatyw oraz identyfikacji ze swoją lokalną społecznością oraz wpływają na nierównomierny rozwój miasta.</p>
48	<p>Dyskryminacja mniejszych osiedli. Nie było szans, aby małe osiedla np. Wojszyce, Ołtaszyn zdobyły taką liczbę głosów, aby zrealizowały swoje projekty.</p>
49	<p>Moim zdaniem powinno być kilkanaście mln zł na projekty ogólnomiejskie do 2-3 mln (czyli mniej więcej jak obecnie), a do tego na każdy rejon jeden duży projekt do 1 mln, trzy średnie do 400 tys., i sześć małych do 50 tys. (± kilkadziesiąt/set tys., chodzi mi ogólnie o trzy progi rejonowe). Dzięki temu niewielkie projekty typu plac zabaw czy przejście dla pieszych nie musiałyby rywalizować z większymi, jak rewitalizacja parku czy budowa drogi rowerowej. Ponadto zwiększenie budżetu na największe projekty ograniczyłoby zjawisko zgłaszania lokalnych inwestycji jako ogólnomiejskie żeby tylko załapać się na większy próg. Przy starym podziale na 14 rejonów wyszłoby po 2,5 mln na rejon, czyli 35 mln zł. Razem z ogólnomiejskimi WBO zamknąłby się w kwocie ok. 50 mln - uważam, że Wrocław jak najbardziej na to stać. Poza tym należałoby przywrócić możliwość głosowania na więcej niż jeden projekt w danym proggu - przynajmniej na te ogólnomiejskie, choć moim zdaniem na osiedlowe też. Dzięki temu głosujący mieliby łatwiejszy wybór na co oddać głos, a i prawdopodobieństwo, że któryś "ich" projekt się dostanie byłoby większe, a więc chętniej by do głosowania przystępowali. Moim zdaniem to właśnie mnogość projektów o zróżnicowanej skali i przypadających na konkretne</p>

	<p>rejony zdecydowała o początkowej popularności WBO, bo każdy mógł znaleźć fajnego coś w swojej okolicy, co miałyby realne szanse na realizację. Porównując jednak tegoroczną edycję z poprzednimi można odnieść wrażenie, że WBO zmierza do likwidacji progów i podziałów na rejony, i za rok albo kilka czeka nas głosowanie na tylko jeden z dużych projektów ogólnomiejskich, których dostanie się zaledwie kilka-kilkanaście. Nie tędy droga.</p>
50	<p>1. Obecny regulamin praktycznie wyklucza wygrana projektu z małych osiedli, takich jak np. Wojszyce. Nawet łączna pola głosów na wszystkie projekty z tego osiedla nie dałaby wygranej w WBO 2019.</p>
51	<p>Ad. 1. Nie zadziałało to, że mniejsze osiedla (np. Wojszyce) praktycznie straciły szansę/możliwość na uzyskanie odpowiedniej ilości głosów, by zrealizować jakikolwiek osiedlowy projekt. Wcześniej co roku takie projekty były - np. na Wojszycach - realizowane. W tym roku nie ma ani jednego. Oczywistym jest, że wygrały projekty na dużych osiedlach, gdzie liczba mieszkańców jest kilkukrotnie większa. Jeśli nawet środki dla mniejszych osiedli miałyby być proporcjonalnie mniejsze niż dla dużych, to jednak powinny być w jakiejś wysokości zagwarantowane dla każdego osiedla - zagwarantowana realizacja jakiegokolwiek projektu na każdym z osiedli - wówczas np. przed głosowaniem ogłasza się, że przykładowo osiedle Wojszyce ma limit 300.000zł na projekt osiedlowy i dlatego należy zgłaszać projekty w maksymalnie takiej kwocie. Wówczas wiadomo przynajmniej, że może nic dużego, ale coś niewielkiego na każdym osiedlu powstanie. Tak jak jest to teraz - wyklucza z WBO mniejsze osiedla.</p> <p>Ad. 2. Na pewno wykluczenie małych osiedli z WBO jak stało się to w tym roku, zniechęca mieszkańców tych osiedli do udziału w głosowaniach. Należy na każdym osiedlu zapewnić realizację projektu WBO, jeśli dodatkowo podczas budowy jest informacja, że projekt jest realizowany z WBO - zachęca to ludzi do głosowania. Osoby, które nawet nie są świadome, że głosują (kilkuletnie dzieci, niemowlaki) nie powinny brać udziału w głosowaniu. Można byłoby wprowadzić głosowanie np. od 15 lat. Z dzieci tworzy się "maszynki" do nabijania głosów.</p> <p>Ad. 3. Należy zdecydowanie zwiększyć kwoty na projekty osiedlowe. Projekty ogólnomiejskie są w dużym stopniu realizowane z podstawowego budżetu. Największe braki inwestycyjne czy niedoróbki widać właśnie lokalnie - na osiedlach.</p> <p>Ad. 4. Brak zdania.</p>
52	<p>Witam.</p> <p>Jestem przewodniczącą Rady Osiedla Huby.</p> <p>W czasie zbierania głosów w tym roku mieliśmy bardzo wiele skarg głównie starszych mieszkańców na brak możliwości "papierowego".</p> <p>W ubiegłym roku i poprzednim w filii naszej biblioteki oddało głos jak dobrze pamiętam 500 osób. W tym roku co prawda organizowaliśmy w czasie festynu pomoc w głosowaniu internetowym, ale okazało się, że wiele starszych osób nie posiada telefonu i nic z tego.</p>

	Uważam, że należy bezwzględnie przywrócić możliwość głosowania tzw. papierowego.
53	<p>WBO zostało popsute. Niektóre rejony z poprzednich lat nie wygrały żadnego projektu. Nie ma teraz żadnego sensu dzielenia projektów na ogólnomiejskie i osiedlowe, bo każdy osiedlowy musi wygrać w skali całego miasta.</p> <p>Jest coraz mniejsze zainteresowanie WBO przez brak widocznych efektów. Wygrane projekty są realizowane przez kilka lat i coraz trudniej wygrać na mniejszych osiedlach. Nie ma co patrzeć na liczbę głosów, bo w tym roku można było głosować również za dzieci, co zaburzyło porównanie z poprzednimi latami.</p> <p>Liderzy wygranych projektów dalej są niedoceniani przez miasto. Nie ma nawet jakiegoś symbolicznego podziękowania od miasta za zaangażowanie, a udział w realizacji jest męką, bo trzeba się dopraszać o informacje na temat swojego projektu i wyczekiwać, kiedy w końcu zostaną podjęte jakieś wiążące kroki.</p>
54	<p>1. Edycja najgorsza wg mnie z dotychczasowych. Liczba wybranych projektów sportowych i placów zabaw na liczbę wszystkich zgłoszonych jest nieproporcjonalna w porównaniu do innych projektów. Ze zgłoszonych pieszych/rowerowych wybrany 1/36 (!) a drogowych 0/16. Poza tym place zabaw, boiska czy pump tracki i skate parki powinny być zaliczane jako projekty osiedlowe a nie ponadosiedlowe. Mając 2 mln na projekt powinien on być przeznaczony na jedną większą inwestycję, z której skorzysta więcej mieszkańców, a nie tylko dzieci/młodzież z jednego/dwóch osiedli. Takie są dla mnie inwestycje drogowe/rowerowe/piesze/zieleń (duże parki). Rozbijanie 2 mln zł na kilka małych zieleńców to zmarnowana okazja na coś większego. Tegoroczne WBO jest dla mnie zupełnie niezrównoważone pod względem projektów. Było to głównie WBO dla dzieci.</p> <p>2. Ta edycja mnie bardziej zniechęciła niż zachęciła. Możliwość głosowania tylko na 2 projekty i mniej projektów wybranych - duży minus. Jeśli pula pieniędzy nie jest rozbita na rejony, to może warto podzielić pieniądze na w zależności na typ inwestycji? Np. infrastruktura (drogi, rowery, chodniki, oświetlenie) i toalety osobno. Parki, zieleńce, psie parki itp. osobno. I sport/place zabaw i inne nastawione na dzieci inwestycje osobno.</p> <p>Są jeszcze elementy, których brakuje w wielu miejscach we Wrocławiu - gastronomia. Budowa małych restauracji/kawiarni lub ewentualnie wydzielenia terenu pod foodtracki na osiedlach. Jest ich mało z dala od centrum, a przydałyby się przy parkach, niedaleko skwerów albo inwestycji sportowych czy ogólnie na osiedlach.</p> <p>3. Kwota jest oczywiście za mała, ale nigdy nie będzie wystarczająca.</p>
55	<p>Moje osiedle (Przedmieście Oławskie) praktycznie nie wygrało żadnego projektu :(Wolałem formułę głosowania, w której projekty rywalizowały między sobą na osiedlu, a nie w całym Wrocławiu.</p> <p>Osobny pomysł na dodatkowy sposób realizowania projektów a'la "zrzutka.pl". Ludzie</p>

	przelewają pieniądze na projekty WBO, nawet jeśli nie wygrają w głosowaniu demokratycznym, mogą zbierać pieniądze niezależnie.
56	Z racji możliwości głosowania każdego nr pesel z jednego nr telefonu wyniki są jakie są. Mniejsze osiedla nie mają szans w takiej rozgrywce. Rodzice osób nieletnich decydują, co winno być w okolicy i podejmują za nie decyzje. Powinno tak zostać. Dramat to co się wydarzyło w tym roku! Nauczka na przyszłość! Ktoś przedobrzył i wyszła katastrofa.
57	Dzień dobry, jeszcze krótka opinia o spotkaniu warsztatowym. Większość mieszkańców jednak pracuje i organizowanie warsztatów w godz. 10-14 jest jednak lekkim nieporozumieniem. Pozdrawiam
58	zbyt mało czasu było od chwili ogłoszenia warunków
59	Dzień dobry, ws. edycji WBO 2019 uważam, że brak podziału na rejony jest demobilizujący dla mniejszych osiedli. Pomimo pracy włożonej w promocję projektu i dużej liczby oddanych głosów na projekt mieszkańców danego osiedla, to w skali całego miasta projekt jest praktycznie "bez szans". Przykładem są Wojszyce, czy Ołtaszyn, gdzie liderów projektów było wielu jednak żadna z propozycji "nie przebiła" się w "starciu" z całym miastem, w tym dużymi osiedlami. I dochodzimy do kolejnego problemu, w którym pytają Państwo jak pozyskać nowych liderów. Otóż liderzy będą odchodzić od aktywności i nowi pojawiać się sporadycznie, jeśli podział środków bez rejonizacji będzie utrzymany. Co roku przedstawiam pomysły do realizacji, które cieszą się dużym poparciem mieszkańców. Jeśli obecne zasady będą utrzymane dalsza moja aktywność na tym polu raczej mija się z celem. Uważam także, że brak dolnej granicy wieku, od której można głosować jest niesprawiedliwy. Każdy powinien głosować raz, natomiast rodziny z dziećmi mają dodatkowe "darmowe" głosy, Przecież dzieci 2 czy nawet 6-letnie nie głosują. Piszę to z pełną odpowiedzialnością, jako mama trójki dzieci. Ws. podziału kwoty na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe. Projekty osiedlowe bardziej są przyjazne mieszkańcom, bardziej skupiają się na poprawie jakości życia (czy przez remont chodnika, oświetlenie drogi, wybudowanie azylu dla pieszych czy stworzenie placu zabaw). Jestem za zwiększeniem kwoty na projekty osiedlowe. Można też rozważyć podział na rejony i kolejny podział - osiedla biorą udział w WBO co 2 lata. Czyli - dzielimy obecne osiedla na pół, i pierwsza połowa bierze udział w WBO w 2020, druga w 2021. Cel - większa liczba projektów ma szansę być realizowana na 1 osiedlu, nawet kosztem udziału w WBO co 2 lata.
60	Ciekawa inicjatywa, wymaga korekt by zrównać szanse małych (do 2-4 tys mieszkańców) i tych dużych (powyżej kilku tys.).

61	<p>Fajnie, że metoda głosowania jest nowoczesna - przez internet. Ale położenie ciężaru na zaspokojenie potrzeb danego osiedla przez takie głosowanie dyskwalifikuje możliwość pozyskania środków dla małych osiedli, jakim jest Zacisze-Zalesie-Szczytniki, na których mieszka niewiele ponad 3 tys. osób. Każde osiedle zachęca swoich mieszkańców, by oddawali głos na projekty, których lokalizacja jest blisko miejsca zamieszkania. Nawet mój syn głosował na projekt, gdzie mieszka, a nie na nasz, mimo iż jest bardzo zainteresowany powstaniem parku opisanego w projekcie nr 288 (mieszka z drugiej strony Odry).</p>
62	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena finansowa z mojego punktu widzenia skandaliczna. Przykłady: a) Zgłaszałam w ubiegłym roku (prawie) ten sam projekt, wtedy został wyceniony do 750.000 zł, w tym roku, mimo odjęcia trzech z dziesięciu lokalizacji kwota wzrosła rzekomo powyżej 2.000.000. b) jednym z kolejnych projektów było dodanie latarni (na budynku) - podczas rozmów z działem technicznym ZZK wyceniono to na 2-3.000 zł, a "specjaliści" z Biura Partycypacji podwyższyli kwotę do 100.000 zł. 2. To miasto powinno prowadzić kampanię promocyjną wśród mieszkańców dotyczącą głosowania w ogóle, a nie liderzy projektów. Nie ma znaczenia czy to papier czy tablet, za każdym razem trzeba podać pesel, a starsze osoby są uczulane na spotkaniach czy też w serialach, że peselu podawać nie można. Głosowanie nieletnich to jakieś nieporozumienie. Noworodek z peselem oddaj głos. Jeśli ktoś ma dostęp do szkoły/przedszkola, przerobi każdy, nawet najbardziej idiotyczny pomysł. 3. Podział pozostawić. Kwotę w końcu PODWYŻSZYĆ! 4. Miasto samo pracuje nad wykluczaniem liderów, właśnie poprzez takie działania jak w pkt 1.
63	<p>Uważam, że zmiany odnośnie głosowania nieletnich i głosów papierowych były bardzo potrzebne. Te zmiany promują projekty prorodzinne, gdyż wówczas głosują całe rodziny. Podział na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe też uważam, że powinien zostać zachowany. Zastanawiałbym się jedynie nad ponownym wprowadzeniem rejonizacji aby podział projektów na dzielnice Wrocławia był równomierny.</p> <p>Rzeczą zdecydowanie do poprawy jest podział projektów na osiedla. Obecnie projekty dotyczące Stabłowic albo Kuźnik są przypisane do Leśnicy i jest to bardzo mylące. Kilka osób zrezygnowało przez to z oddania głosu, bo nie znaleźli swojego osiedla. Albo wyodrębnijmy Stabłowice i Kuźniki albo zmieńmy opis Leśnicy na Leśnica-Stabłowice-Kuźniki.</p> <p>Gdyby budżet WBO został zwiększony, wówczas znajdzie się też więcej liderów, gdyż będą widzieć większą szansę na realizację swoich projektów.</p>

Organizator konsultacji
Wydział Partycypacji Społecznej Urzędu Miejskiego Wrocławia
Dyrektor: Beata Bernacka
Dział ds. Partycypacji
Zespół: Rafał Florczak, Paulina Olejniczak-Brząkała, Krzysztof Ziental

Wydział w 2019 r. zleca koordynację procesów konsultacji organizacji pozarządowej wyłonionej w ramach konkursu „Wsparcie procesów konsultacji społecznych oraz zarządzania lokalnymi konfliktami na terenie Gminy Wrocław w 2019”

Koordynator konsultacji
Tadeusz Mincer, Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich

Realizacja konsultacji
Hanna Achremowicz, Sławomir Czerwiński, Anna Jurkowska
Michał Kwiatkowski, Tadeusz Mincer

Projekt “Wsparcie procesów konsultacji społecznych oraz zarządzania lokalnymi konfliktami na terenie Gminy Wrocław w 2019 roku” jest realizowany przez Instytut Mediacji “TAK” oraz Fundację na Rzecz Studiów Europejskich oraz dofinansowany przez Gminę Wrocław.

Partner konsultacji
Wrocławskie Forum Osiedlowe

Wsparcie merytoryczne
Wydział Partycypacji Społecznej
Dział Partycypacji, Sekcja ds. Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego
Mariola Kmieć, Przemysław Leszyński, Patrycja Przybylska, Krzysztof Ziental

Opracowanie raportu
Tadeusz Mincer

Wrocław | styczeń 2020

